

hmeljarski

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE »HMEZAD« ŽALEC — LETO XXXIII. — JANUAR 1979 — ŠTEVILKA 1

Z novimi pobudami v leto 1979

RAZGIBANO PRETEKLO LETO JE ZNAČILNO PO ISKANJU IN DOGOVARJANJU NOVE SAMOUPRAVNE ORGANIZIRANOSTI HMEZADA, NAPORIH ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE IN DOHODKOVNO POVEZOVANJE TER NAPORIH ZA REALIZACIJO SMELO ZASTAVLJENEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA.

Z doseženim ne moremo biti zadovoljni, vendar pa moramo izhajati iz realnih možnosti in osnov, ki so v HMEZADU in tudi širše dane. Bistveno je, da se združeni delavci in kmetje zavedamo, da je povečanje proizvodnje hrane naša osnovna naloga.

Načrtna obnova hmeljišč — osnova gospodarnega pridelovanja hmelja

To nalogo nam postavljata družba in njen razvoj. Razvoj agrokompleska, v kakršnega se razvija HMEZAD, z jasno začrtanimi razvojnimi in dohodkovnimi odnosi osnovne proizvodnje, predelave in prodaje, prav gotovo pogojuje tudi odnos družbe do te proizvodnje. Tu je narejenega veliko, vendar pa je usklajenost prodajnih cen s proizvodnimi stroški, ki kljub večji produktivnosti še ni podana, osnovno vprašanje povečanja proizvodnje in dinamike razvoja. Bodoče dohodkovne odnose bomo lahko gradili samo na realnih osnovah in če bo temu tako, tudi rezultati ne bodo izostali.

Potrebe tržišča kakor tudi naše proizvodne možnosti, nam narekujejo zahtevno zastavljene razvojne programe. Hmeljarska kriza je za nami, odpirajo se nova tržišča, zaskrbljujoče pa je dejstvo, da je naš delež v svetovni proizvodnji hmelja padel na 3 % v primerjavi s 6 % pred slabimi desetimi leti. Tak odnos je zaskrbljujoč, saj odpira vprašanje naše veljave v svetovni hmeljarski trgovini in z njo povezanim dobrim plasmajem našega hmelja. Razširitev hmeljskih nasadov za 200 ha in večja proizvodnja sta sicer zahtevna vendar nujna naloga.

Večja prireja mesa je nujna, ker sedaj zadovoljujemo komaj dobro polovico potreb klavnice v Celju. Predelovalne kapacitete v klavnici se bodo v tekočem letu razširile, kar nalaga proizvodnji — živinoreji še dodatne naloge. Povečati je potrebno prirejo govejega mesa. Zelo zahtevna naloga pa je predvidena izgradnja farne prašičev z letno kapaciteto 30.000 komadov v prvi fazi izgradnje. Klavnica kolje letno ca. 100.000 prašičev, dosedanja proizvodnja v kooperaciji pa je pokrivala samo 10 % potreb. Večjo prirejo svinjskega mesa pri združenih kmetih še pospešeno organizirano razvijati in bolj izkoriščati dane pogoje in znanje rejcev.

V prireji mleka so doseženi dobri rezultati. V proizvodnjo so bila predvsem pri združenih kmetih vložena velika sredstva in ob primernih cenah rezultati niso izostali. Predelovalne kapacitete so za rastjo proizvodnje zaostale in postaja izgradnja nove mlekarne z dnevno kapaciteto 180.000 litrov pogoj nadaljnega povečevanja proizvodnje in normalnega odkupa. Akcija sovlaganja v izgradnjo nove mlekarne je zastavljena zelo široko, razpisati bo potrebno tudi tozadevno posojilo.

Začeta izgradnja tovarne močnih krmil se bo prihodnje leto nadaljevala — predvsem skladiščne naprave, kar nam bo omogočilo zanesljivejšo oskrbo z osnovnimi surovinami.

Samoupravna preobrazba in prilagajanje organiziranosti zakonu o združenem delu je družbeno zelo odgovorna naloga, ki je v preteklem letu zahtevala veliko angažiranosti vseh delovnih ljudi in družbenopolitičnih dejavnikov v HMEZADU.

Iskanje in graditev nekaj novega, takih oblik samoupravne organiziranosti, ki bodo pogojevale večjo uveljavljanje samoupravnih pravic in dolžnosti združenih delavcev in kmetov, je zahtevalo vrsto razprav in povzročalo tudi vrsto dilem, ki jih je bilo potrebno razrešiti. Vse nas je vodila skupna želja, da ostanemo tudi v novih oblikah organiziranosti povezani, da se nadaljuje kontinuiteta HMEZADA v sestavljeni organizaciji in da v njo vgradimo vse tisto, ki se je v preteklosti pokazalo dobro in pogojevalo napredek, ki smo ga dosegli.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEMINDVAJSETEGA DECEMBRA 1978 JE BIL PODPISAN SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI V SOZD HMEZAD IN S TEM JE KONČANA VEČ KOT DVELETNA AKTIVNOST ZA SAMOUPRAVNO PREOBRAZBO DO HMEZAD IN NJENIH TEMELJNIH ORGANIZACIJ.

Že junija 1976. leta je bila na podlagi osnutka ZZD izdelana analiza samoupravne organiziranosti, v septembru istega leta pa prvi predlog osnov za organiziranje novih TOZD s predlogom za organiziranje več novih delovnih organizacij — DO Hmezad pa se reorganizira v SOZD.

Predlog je povzročil vrsto razprav in dilem predvsem glede predloga za organiziranje novih organizacij in združitve v te nekaterih dosedanjih TOZD, kakor tudi dvom glede preobrazbe DO Hmezad v svojo sestavljeno organizacijo, ker je le-ta bila članica SOZD Dobrina.

Po sprejemu zakona o združenem delu je v skladu s 660. členom ZZD bil po samoupravnih organih sprejet v juniju leta 1977 »Program prilagoditve samoupravne organiziranosti in uskladitve samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu in drugih zakonih« z analizo družbeno-ekonomskih odnosov in s konkretnim predlogom za organiziranje novih TOZD ter združitve v nove DO. S programom so bile določene točne zadolžitve za pripravo predlogov uskladitve samoupravnih splošnih aktov, skupnih v DO in v TOZD. Imenovana je bila tudi 17-članska komisija za izvajanje zakona o združenem delu z nalogo, da je usklajevala različna stališča glede samoupravne organiziranosti, sprejela osnutke samoupravnih splošnih aktov za javno razpravo in predlagala končne predloge za sprejem.

Imenovanih je bilo osem komisij za različna področja uskladitve samoupravnih splošnih aktov z ZZD ali za pripravo novih. Do roka (december 1977, januar 1978) so bili sprejeti sa-

moupravni sporazumi in splošni akti, ki urejajo ugotavljanje celotnega prihodka, razporejanje dohodka in čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo. Sprejet je bil tudi samoupravni sporazum o združitvi dela delavcev v temeljni organizaciji in pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih.

Sklenjen je tudi samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev na družbeno-ekonomskih osnovah skupnega prihodka in skupnega dohodka. V skladu z zakonom o temeljnih kreditnega in bančnega sistema smo sprejeli in sklenili samoupravni sporazum o ustanovitvi in združitvi v Interno banko in s tem ustanovili Interno banko Hmezad.

Celo leto 1977 so bile razprave o samoupravni preobrazbi DO Hmezad; ali reorganizacija v okviru SOZD Dobrina, kar bi imelo za posledico prenehanje DO Hmezad kot skupne asociacije, ki se je skoraj 20 let izgrajevala in oblikovala svojo notranjo organizacijo in potala znana širom Jugoslavije in inozemstvu ali reorganizacija s preobrazbo v lastno sestavljeno organizacijo združenega dela v skladu s 386. členom ZZD.

Komisija za uresničevanje ZZD in družbenopolitične organizacije Hmezada ter velika večina delavcev in kmetov je zagovarjala stališče, da se kontinuiteta Hmezada mora nadaljevati. Na podlagi stališč 55. seje medobčinskega sveta ZK Celje 3. 10. 1977 je bil izdelan predlog reorganizacije DO Hmezad v okviru SOZD Dobrina s tem, da bi se istočasno delno reorganizirale tudi nekatere članice SOZD Dobrina: ime firme z dodatkom imena Hmezad in druge organizacijske spremembe in dopolnitve za organizacijsko trdnost sestavljene organizacije agroživilskega kompleksa.

Ponujeni predlog reorganizacije v okviru SOZD Dobrina članice Dobrine niso sprejele, zato je bil sprejet sklep o lastni reorganizaciji in preobrazbi v skladu z ZZD na podlagi že sprejetega programa v letu 1977.

Po sprejetem stališču o lastni preobrazbi v sestavljeno organizacijo združenega dela je komisija za izvajanje ZZD na 3. seji 16. 5. 1977 sprejela konkretni program aktivnosti za izvedbo reorganizacije: organiziranje novih TOZD oz. TZO, organiziranje novih DO oz. KZ — združitve v SOZD HMEZAD — rokovno določeno in s konkretnimi zadolžitvami. Program je sprejel tudi delavski svet DO družbeno-politične organizacije.

Organiziranih in izvedenih je bilo na desetine zborov delavcev in kmetov, sestankov družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov, ki so obravnavali pobude za organiziranje novih TOZD oz. TZO in novih DO. Pobudo za organiziranje TZO v Kooperaciji Žalec in organiziranje TOZD v Strojni je dal tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja.

Na podlagi stališč in sklepov zborov delavcev in kmetov so pristojni organi razpisali referende za organiziranje novih TO, ki so bili izvršeni do konca meseca avgusta. Na novo je bilo organiziranih 16 TOZD, 7 TZO in 1 TOK. Za vse je bila vpisana predznanba v sodnem registru. Za organiziranje ter združitve v nove DO so se delavci in kmetje tudi izrekli in opredeljevali na zborih. Obravnavali so samoupravne sporazume o združitvi in statut DO, kakor tudi samoupravni splošni akti za konstituiranje TO.

Komisija za izvajanje ZZD je na 4. seji 26. 6. 1978 ocenila te razprave in stališča in dal nove pobude za združitve v DO in za enotno pripravo samoupravnih splošnih aktov, ki so potrebni za konstituiranje TO, DO in SOZD.

Na 5. seji 20. 10. 1978 je komisija sprejela predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD in statut ter sprejela sklep o razpisu referenduma ter priporočila vsem TOZD, da nistem referendumu odločajo tudi o samoupravnih splošnih aktih za konstituiranje TO, združitve v DO, organiziranje novih DO in združitve v SOZD.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razprave so bile zelo živahne, kritične, ponekod pa tudi pomankljive in premalo utemeljene za sprejem predlaganih rešitev. Tako predlagani program ni bil v celoti sprejet, oblikovanih je bilo več enovitih delovnih organizacij, reorganizacija TOZD Kooperacija pa je doživela korenite spremembe. Združeni kmetje in delavci v TOZD Kooperacija so sprejeli stališče, da se reorganizirajo v KZ »Savinjska dolina« in KZ Celje, in sicer v žalski občini v 5 TZO in v celjski v 2 TZO. Na zborih združenih kmetov v Savinjski dolini je prišlo do novih pobud, tako da so se organizirali v 9 TZO.

Združeni delavci in kmetje so na referendumih odločili, da se organizirajo v naslednje delovne organizacije:

1. HMEZAD — KMETIJSTVO ŽALEC s tremi TOZD. V to DO se je vključila tudi TOZD Tovarna krmil Žalec.
2. HMEZAD — KMETIJSKI KOMBINAT Šmarje pri Jelšah z eno TOK in dvema TOZD.
3. HMEZAD — KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA z eno TOK in dvema TOZD.
4. HMEZAD — KZ »SAVINJSKA DOLINA« z devetimi TZO.
5. HMEZAD — KMETIJSKA ZADRUGA CELJE z dvema TZO.
6. HMEZAD — KZ »DRAVA« VUZENICA z eno TZO in štirimi TOZD.
7. HMEZAD — CELJSKA MESNA INDUSTRIJA s štirimi TOZD; vključila se je tudi TOZD Združena hladilnica.
8. HMEZAD — STROJNA ŽALEC z dvema TOZD.
9. HMEZAD — NOTRANJA TRGOVINA s tremi TOZD.
10. HMEZAD — GOSTINSTVO-TURIZEM ŽALEC z dvema TOZD.

11. HMEZAD — EXPORT-IMPORT ŽALEC, enovita DO.
12. HMEZAD — CELJSKE MLEKARNE, enovita DO.
13. HMEZAD — VRTNARSTVO CELJE, enovita DO.
14. HMEZAD — SADJARSTVO MIROSAN, enovita DO.

Združeni delavci in kmetje v navedenih delovnih organizacijah, razen združenih kmetov in delavcev v KZ Savinjska dolina in KZ Celje so se na referendumu z veliko večino in udeležbo odločili za združitve v SOZD HMEZAD. Razprave o samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD HMEZAD v obeh kmetijskih združenjih so v teku in bodo združeni kmetje in delavci o združitvi odločali v tem mesecu.

S tem bo zastavljena samoupravna preobrazba HMEZADA končana, seveda pa nas čaka še velika naloga izvajanja zastavljenih ciljev in dogovorjenih medsebojnih odnosov. Prednosti združevanja v SOZD so v skupnih interesih — usklajen razvoj, ker smo medsebojno proizvodno in dohodkovno povezani, združevanje finančnega potenciala v svoji interni banki in enoten nastop navzven pri iskanju sredstev, skupno programiranje, planiranje in prodaja proizvodnje na domačem in tujem trgu, računalniška obdelava podatkov, močna hranilnica in posojilnica itd. Že v začetku samoupravne preobrazbe smo sprejeli načelo, da mora biti SOZD odprta organizacija, v kateri lahko najdejo interes tudi druge delovne organizacije na področju agroživilskega kompleksa. Izgleda, da bomo v tem uspeli, saj se z nekaterimi — na njihovo pobudo — že dogovarjamo.

Vsem delovnim ljudem HMEZADA, želimo veliko delovnih uspehov in osebne sreče v letu 1979.

Vlado Plaskan
pomočnik glavnega direktorja

Zadovoljno, srečno in uspešno 1979

SOZD
Hmezad Žalec

Tako bomo volili v sindikatih

V prejšnji številki Hmeljarja sem napisal o organiziranosti sindikata v naši bodoči SOZD. Sedaj pa bom na pobudo naših bralcev — sindikalnih delavcev — dal nekaj napotkov za skorajšnje volitve v organe v osnovnih sindikalnih organizacijah, ki jih bo v naši SOZD predvidoma 37, sindikalnih konferenc pa 9.

Že ko evidentiramo in kandidiramo člane sindikalnih organov, ki je javno, moramo paziti, da bomo v ta izbor zajeli pravo razmerje moških in ženskih delavcev ter mladine. Same volitve v organe sindikatov so praviloma tajne. Organi sindikatov lahko namesto članov, ki jim je prenehal mandat, izvolijo nove člane po postopku, ki velja za redno izvolitev. Na ta način lahko izvolijo največ tretjino novih članov. Ko bomo na ustanovnih občnih zborih volili 5—15-članski izvršni odbor in 3—5-članski nadzorni odbor, ne smemo tudi pozabiti izvoliti delegate za konferenco tam, kjer bo ta ustanovljena in delegata za koordinacijski odbor SOZD.

V konferenci, tam kjer je bomo ustanovili, si bodo delegati med seboj izvolili predsednike, po potrebi pa lahko tudi izvršni organ — predsedstvo, ki organizira njeno delo. V sestavljeni organizaciji združenega dela pa bodo delegati osnovnih sindikalnih organizacij oziroma konferenc osnovnih organizacij v koordinacijskem odboru izvolili med seboj predsednika, ki organizira delo koordinacijskega odbora.

Rad bi poudaril, da moramo pri volitvah paziti na to, da so izvedene na pravilen in demokratičen način ter da predlagamo za delo v sindikatih tiste najboljše delavce, ki bodo vzeli poverjene jim naloge resno in z veseljem, kajti edino na tak način lahko računamo, da nam bo sindikalno delo steklo tako, kot si ga mi vsi želimo v bodoči sestavljeni organizaciji.

Na kraju pa, drage tovarišice in tovariši, vam v imenu sindikalne konference Hmezad želim srečno in uspešno polno novo leto 1979!
Ivan Vodlan

(Nadaljevanje z 2. strani)

Na 6. seji 14. 11. 1978 je komisija ocenila izvajanje samoupravne preobrazbe in sprejela sklep o razpisu volitev v samoupravne organe SOZD.

Referendumi in volitve so bili izvedeni v vseh TO do 17. 12. 1978, razen v TOZD Mešalnica krmil, ki je izvedla volitve 27. 12. 1978. Na podlagi opravljenih referendumov je komisija na zadnji seji 26. 12. 1978 ugotovila in razglasila naslednje:

1. TOZD Kmetijstvo Žalec se je reorganizirala v dve novi TOZD: Kmetijstvo Latkova vas in Kmetijstvo Petrovče, ki so se združili v novo DO KMETIJSTVO ŽALEC, Šempeter v Savinjski dolini. V to DO se je združila tudi TOZD Tovarna močnih krmil.

2. TOZD Kmetijstvo Šmarje se je reorganizirala v tri nove TO: TOZD Proizvodnja in storitve, TOZD Kmetijska preskrba in TOK Kooperacija, ki so se združile v novo DO KMETIJSKI KOMBINAT Šmarje pri Jelšah.

3. TOZD Kmetijstvo Ilirska Bistrica se je reorganizirala v tri nove TO: TOZD Mlekarna, Ilirska Bistrica, TOZD Blagovni promet in TOK Kooperacija, ki so se združile v novo DO KMETIJSKO ILIRSKA BISTRICA.

4. TOZD Kooperacija se je reorganizirala v 11 novih TZO: Vransko, Tabor, Trnava, Braslovče, Polzela, Prebold, Šempeter, Gotovlje, Petrovče, Celje in Vojnik. Navedene TZO so se organizirale in združile v dve kmetijski zadrugi: prvih 9 TZO v Kmetijsko zadrugo SAVINJSKA DOLINA, TZO Celje in Vojnik pa v Kmetijsko zadrugo CELJE.

5. TOZD Mesnine se je reorganizirala v tri nove TOZD: Proizvodnja, Maloprodaja in Prodaja na veliko in izvoz, ki so se združile v novo DO CELJSKA MESNA INDUSTRIJA. V

to DO se je združila tudi TOZD Združena hladilnica.

6. TOZD Notranja trgovina se je reorganizirala v tri nove TOZD: Veleblagovnica, Maloprodaja in Transport, ki so se združile v novo DO NOTRANJA TRGOVINA, Žalec.

7. TOZD Gostinstvo se je reorganizirala v dve novi TOZD: Samopostrežna restavracija Celje in Hotel Prebold, ki sta se združili v novo DO GOSTINSTVO—TURIZEM, Žalec.

8. TOZD Strojna se je reorganizirala v dve novi TOZD: Storitve in Proizvodnja kmetijske mehanizacije, ki sta se združili v novo DO STROJNA, Žalec.

9. TOZD Hmezad export-import Žalec se je reorganiziral v enovito DO.

10. TOZD Mlekarna Celje se je reorganizirala v enovito DO Celjske mlekarne.

11. TOZD Vrtnarstvo Celje se je reorganizirala v enovito DO.

12. TOZD Sadjarstvo Miroosan se je reorganiziralo v enovito DO.

13. TOZD Kmetijstvo Radlje se je priključila v KZ »DRAVA« v Vuzenici.

Vse navedene delovne organizacije so na referendumu odločale o sprejemu samoupravnih sporazumov o združitvi v SOZD HMEZAD in statutu, razen kmetijskih zadrug »Savinjske doline« in »Celje«, ki bosta o tem odločali na referendumih v mesecu januarju 1979. Kmetijska zadruga »Drava« Vuzenica pa je odločala o pristopu v SOZD HMEZAD na referendumu 26. 12. 1978, za kar še pa ni bilo podatkov pred izdajo časopisa.

Na referendumih so bili doseženi naslednji rezultati glasovanja za sprejem samoupravnega sporazuma o združitvi in statuta SOZD:

DO	Glasovalci			SS o združitvi v SOZD			Statut SOZD		
	vpi-sani	glasovalo	ni glasovalo	za	proti	nevelj.	za	proti	nevelj.
1. Kmetijstvo Žalec	479	445	34	400	39	6	401	39	5
2. Kmetij. Šmarje	1.124	923	201	874	38	11	874	38	11
3. Kmetij. Il. Bistrica	304	259	45	200	32	27	200	32	27
4. Notranja trgovina	169	150	19	140	8	2	138	8	4
5. Strojna Žalec	143	128	15	98	25	5	101	21	6
6. Gostin.-turizem	154	126	28	122	3	1	125	1	—
7. Mesna ind. Celje	577	498	79	471	23	4	467	26	5
8. Celjske mlekarne	205	160	45	141	17	2	141	17	2
9. Sadjar. Miroosan	27	25	2	24	—	1	24	—	1
10. Vrtnarstvo	97	88	9	81	6	1	83	4	1
11. Hmezad exp.-imp.	91	85	6	74	4	7	74	4	7
Skupaj	3.370	2.887	483	2.625	195	67	2.628	190	69

S tem je izkazana želja velike večine delavcev in kmetov, da nadaljuje svoje poslovanje združeno v SOZD HMEZAD. Skupni cilji in interesi za nadaljnji razvoj: uspešnost poslovanja, socialna varnost in drugi skupni interesi so opredeljeni v samoupravnem sporazumu o združitvi in v srednjeročnem planu razvoja.

Volilni rezultati v organe upravljanja bodo objavljeni v naslednji številki Hmeljarja.

Tajnik komisije
Franc Savinek

Zgodnji in visoki sneg je marsikomu zametel pripravljena drva še v gozdu

Izobraževanje v DO Hmezad

Izobraževanje delavcev in kooperantov je pogoj za uspešno opravljanje nalog na vsakem področju dela in pomeni nenehno pridobivanje novih spoznanj in znanj. Ker vemo, da nobena šola ne usposablja delavca in kooperanta v celoti za posamezna dela in opravila, moramo omogočiti delavcem in kooperantom, da se nenehno dopolnilno izobražujejo in seznanjajo z novimi dosežki v znanosti in tehnologiji.

Na osnovi potreb in želja posameznih TOZD na nivoju DO programiramo in organiziramo izobraževanje, ki ga izvajamo v delovni organizaciji ali v izobraževalnih organizacijah in ustanovah.

V letu 1978 je bilo organizirano več seminarjev, tečajev in predavanj za izvršilne, strokovne, vodstvene in vodilne delavce ter kooperante.

Seminarjev, tečajev in predavanj, ki smo jih organizirali v DO, se je udeležilo 112 delavcev, 1340 kooperantov in traktorski izpit je opravilo 52 kooperantov.

V izobraževalnih centrih, zavodih in ustanovah, se je skupno dopolnilno izobraževalo 355 vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev v naslednjih področjih: organizacijskem, pravnem, ekonomsko-analitskem, finančnem, elektronsko-računskem in specialnih strokovnih področjih.

Poleg dopolnilnega izobraževanja se delavci izobražujejo še družbeno in politično. Stalne šole za delegate je v 1978 letu uspešno končalo 78 delavcev, politično šolo je zaključilo 12 delavcev, na področju civilne zaščite in narodne zaščite pa je seminarje opravilo 68 delavcev.

Delavcem v DO je omogočeno tudi izredno šolanje za pridobitev ustrezne višje strokovne izobrazbe. Izredno se šola 81 delavcev, od tega 12 na visokih (3 na III. stopnji), 26 na višjih, 38 na srednjih in 5 na poklicnih šolah.

Usposabljanje pripravnikov je ena od oblik izobraževanja in poteka v DO po določenih programih pod vodstvom mentorjev. Pripravnništvo je pred strokovno komisijo v letošnjem letu opravilo 21 delavcev in sicer 2 z visoko, 2 z višjo in 17 s srednjo šolo.

Na osnovi plana kadrov in perspektivnega plana razvoja DO štipendiramo tudi 152 učencev in študentov in sicer za potrebe DO 105 štipendistov in 47 štipendistov — otrok kooperantov, ki bodo po končanem šolanju ostali doma na kmetiji.

Za izvajanje programa izobraževanja izloči delovna organizacija 1,5% sredstev od bruto osebnih dohodkov delavcev in TOZD Kooperacija Zalec in TOZD Kmetijstvo Šmarje iz sklada skupne porabe.

dipl. inž. M. Wagner

RAZMIŠLJANJE

Ko razmišljam o članstvu mladinske organizacije in sestankih, prihajam do bolečega zaključka. Sestankov, ki so pot, po kateri se vključujemo v proces samoupravljanja, kjer se razpravlja o problemih OO in vseh mladih delavcev TOZD, se udeležuje okrog 10 odstotkov članstva.

Naj navedem nekaj vprašanj, ki se postavijo pred nas ob taki sliki: Kje so ostali, zakaj jih ni? Kje so vzroki za tako nezanimanje za reševanje problemov mladih?

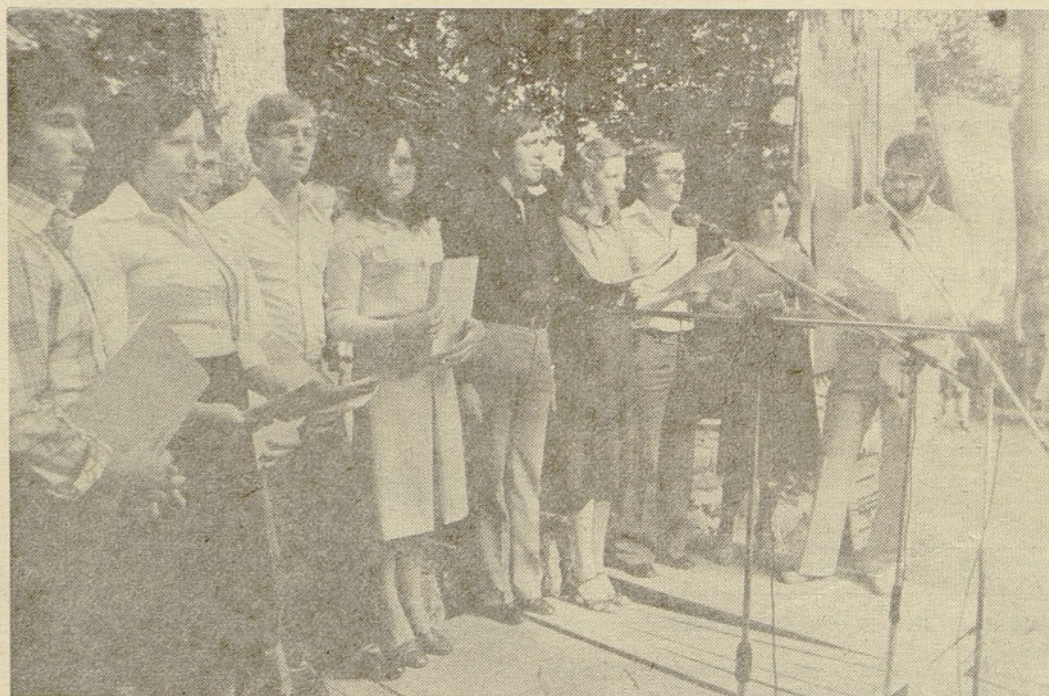
Odgovorov na vprašanja je mnogo. Pri vseh odgovorih pa se sporašujem: Kdo je pravzaprav tisti, ki naj mlademu človeku, ki se vključuje v samoupravljanje, pove, kakšno vlogo sprejema kot samoupravljaec, kakšne so njegove pravice in dolžnosti?

Kaj delajo mentorji učencev v gospodarstvu? Kaj dela mladinska organizacija? Kaj naredi kadrovska služba? Kaj store skupinovodje? Ali so sestanki prav organizirani?

Na vsa naštetja, kakor na vsa tista vprašanja, ki niso naštetja, se da odgovoriti. Vsak član kolektiva naj razmišlja o vprašanih in naj ravna na svojem delovnem mestu tako, da bo s svojim delom prispeval k rasti zavesti in odgovornosti do samoupravljanja.

Predsedstvo mladinske organizacije pripravlja razgovore z mladimi delavci po skupinah, kjer delajo. Prepričan sem, da bomo na ta način odgovorili na mnoga izmed vprašanj, ki zavirajo uspešno delo OO ZSMS.

Predsednik OO ZSMS TOZD Mesnine
Stefan Gubenšek

Skupina recitatorjev iz TOZD Mesnine je lani uspešno nastopala na raznih prireditvah tudi izven delovne organizacije. Posnetek je s praznika kolektiva Hmezada v Lemberku

Približali smo se NOVEMU LETU. To je čas obračuna s preteklim obdobjem, preverjanju prehojene poti, ugotavljanju uspešnosti ali neuspešnosti nekega dela, trenutnega zadovoljstva ter upov in želja za prihodnje.

Pred dvema letoma smo na podlagi nove ustave sprejeli zakon o združenem delu, ki vnaša v naše samoupravno in politično življenje nove odnose. To kar smo zapisali v naš temeljni zakon, še uresničujemo in moramo še naprej ustvarjalno uresničiti vsi vsak dan na vsakem delovnem mestu. To je zdaj naš skupni boj za pravo vsebino našega udejstvovanja tam, kjer delamo in tam, kjer živimo. In prej, ko se bomo ovedli, da ne more nihče namesto nas napraviti novih korakov, da Zakon o združenem delu sam po

Novoletna želja

sebi ne bo odstranil starega in uvedel novega duha v naših odnosih, prej bomo obvladali svoj nov položaj in uveljavili naš odločilnejši vpliv na celotno družbeno življenje.

Mislim in želim, da bomo delavci in kooperantje v okviru »Hmezada« in v drugih delovnih organizacijah celjske regije v prihodnjem letu soorali ledino na področju sovlaganja v investicijo skupnega pomena, to je za izgradnjo nove mlekarne v Celju.

Predvidevam, da nas je preteklo obdobje ob tako imenovani poplavi mleka izučilo, strnilo naše vrste, nam utrdilo solidarnost ter zavest, da je problem proizvodnje, predelave in prodaje mleka, problem nas vseh. V takšni strnjeni vrsti pa bo tudi lažje urediti dohodkovne odnose in s tem prispevati naš delež k uresničevanju Zakona o združenem delu in okrepiti medsebojne odnose. To je moja želja ob NOVEM LETU in verjetno vsakega, ki mu je pri srcu vsestranski napredek in nadaljnji razvoj humanih in samoupravnih odnosov v naši družbi.

Šribar Edvard
TOZD Mlekarna
predsednik OOS

Zainteresirajmo mlade

Kot referenta za informiranje me predvsem zanima vprašanje, zakaj je vedno tako slaba udeležba na mladinskih sestankih. Vzrok za to ni v slabi informiranosti. Saj so vabila izdana že najmanj dva dni pred sestankom. Tako so vsi pravočasno obveščeni.

Za slabo udeležbo je predvsem krivo premajhno zanimanje mladincev za probleme, ki jih na sestankih obravnavamo. Seveda pa so sestanki vedno ob dveh in tisti, ki so vezani na prevoz z avtobusom ali z vlakom, gredo domov, ker imajo takrat najboljše zveze. Večina mladincev pa je precej oddaljena od delovnega mesta.

Mislim, da bomo morali o tem kako povečati udeležbo na sestankih, spregovoriti še večkrat.

Cvetka Ramšak

LICITACIJA

rabljenega osnovnega sredstva KOMBI TF 1300 v voznem stanju.

Izklicna cena je 25.000 din.

Licitacija bo na sedežu TOZD sadjarstvo »MIROSAN« v torek, 9. 1. 1979 ob 10. uri.

Komisija za odprodajo osnovnih sredstev

»Mirosan« lani

V NEKATERIH NASADIH SO DOSEGLI TUDI DO OSEMKRAT VEČJE PRIDELKE KVALITETNIH JABOLK OD SLOVENSKEGA POVPREČJA.

Lanska sadna letina v Sloveniji je bila ena najslabših v povojnem obdobju, jugoslovanska malenkostno podpovprečna, na »MIROSANU« pa rekordna.

Vzroki za slabo slovensko proizvodnjo so znani: veliko škode je napravila pozeba 13. maja, znatno škodo pa tudi škrlup (glivična bolezen). Le-ta je predvsem v kmečkih ali ekstenzivnih nasadih uničil ves pridelek, ki je po pozebi ostal. Srečna okoliščina, da je tisti jutro, ko je drugod nastopila huda pozeba, v Savinjski dolini nastopila megla, ki se je le počasi umaknila in preprečila temperature pod 0°C. Sicer je močna pozeba 3 tedne prej močno razredčila cvetni nastavek, vendar zaradi obilnega cvetnega nastavka ni bilo gospodarske škode.

Ko smo ugotovili, da lahko pričakujemo dobro letino, smo glavno skrb posvetili zaščiti pred boleznimi in škodljivci. Opravili smo 17 temeljnih škropljenj od začetka aprila do sredine avgusta. Glavna skrb je bila posvečena preprečevanju škrlupa, plesni in rdečega pajka. Lahko ocenimo, da smo popolnoma uspeli, saj so bili pogoji za razvoj škrlupa izredno ugodni (mnogo padavin v mesecih, ko je škrlup najbolj nadležen). Nekaj tednov smo opravili škropljenje vsako sredo! Na tem mestu je potrebno pohvaliti traktoriste, ki so opravili delo vestno, tudi zvečer, zgodaj zjutraj ali v nedeljo, če je bilo potrebno.

Tudi ostali ukrepi: gnojenje, mulčenje, škropljenje pasov pod drevesi so bili opravljeni temeljito in pravočasno, vendar nimajo takšnega vpliva na količino in predvsem kakovost pridelka kot zaščita.

V nasadih so nakladali velike sadne zaboje z okrog 300 kg jabolk s traktorskim viličarjem in tako zmanjšali in olajšali ročno delo

Nekaj parcel bi morali ročno razredčiti, ker so bila drevesa preobložena, vendar ukrep ni bil izveden spričo pomanjkanja delovne sile in slabih iskušanj, ker še tega ukrepa doslej nismo uporabljali.

Za obiranje smo oskrbeli 160 sezonskih delavcev iz hrvaškega Zagorja in okolice Križevcev. Ugotavljamo, da smo v glavnem obrali v optimalnem roku: pričeli smo z obiranjem 19. septembra in končali 13. oktobra. K dobremu počutju sezonskih delavcev je v veliki meri prispevala nova zgradba, ki je bila dokončana tik pred obiranjem. V njej je 120 dostojnih ležišč, spodnji prostori pa služijo mehanizaciji.

Po večletni pripravi, smo letos uvedli paletne zaboje velikosti 120 x 100 cm, ki merijo ca. 300 kg jabolk. Celotno količino namenjeno za Združeno hladilnico (760 ton), smo napolnili v te zaboje. Za raznos, pobiranje in nakladanje smo potrebovali le dva traktorja s traktorskimi viličarji. Ročne delovne sile na vsej poti od sadovnjaka do hladilnice nismo potrebovali. Zlaganje teh zabojev je v hladilnici zelo enostavno in hitro.

Pridelki so zadnja tri leta na naši TOZD zelo stabilni in 2 do 8 krat višji od slovenskega povprečja.

Pridelali smo:

1976	2.700 ton
1977	2.510 ton
1978	2.900 ton

s tem, da so se letos površine zmanjšale za 9 ha, ker smo površine, ki so potrebne obnove, v lanski zimi iskročili.

Tudi kvalitetni odnos je bil letos zelo ugoden in ima velik vpliv na finančni rezultat. Predelali smo 85% prve kakovosti in 15% industrijskega sadja.

Marljive delavke in delavci pripravljajo podlage za sajenje

Kot v lanskem letu nastopajo ponovno letos problemi slabe obstojnosti sorte jonatan, vendar letos v manjši meri. Notranjost plodov porjavi in ni užitna. Vzroka ne poznamo, prav tako naše znanstvene institucije tega problema ne znajo razrešiti. Vzrok bi naj bil pomanjkanje kalcija v plodu, vendar smo letos uvedli ukrepe za dodajanje kalcija (apnenje in škropljenje s kalcijevim kloridom).

Kot v lanskem letu smo tudi letos temeljito izvajali škropljenja za preprečitev porjavitve zlatega delišca (ber-ostunga) in imeli izredno dober uspeh.

Tudi drevesničarska proizvodnja je bila letos sorazmerno težka, na kar je vplivala hladna in mokra pomlad. Razvoj očesc je bil počasen, zato pa več nevarnosti za okužbe s plesnijo in škrlupom. Šele druga polovica rasti je popravila zamujeno, da smo lahko dosegli povprečno dobre kvalitete sadik. Izredno težko se je bilo boriti proti plevelom ravno tako zaradi obilnih padavin in stalne mokrote zemlje. Izkop in prodajo sadik pa smo izvedli v izjemno ugodnih pogojih. Večino sadik smo kar na njivi naložili za znanega kupca.

Proizvodnja sadik je bila zadnja 3 leta naslednja:

1976	60.000 komadov
1977	80.000 komadov
1978	115.000 komadov

ZAKLJUČEK

Kljub temu, da je bilo za sadjarje letošnje leto izjemno težko v proizvodnji, smo dosegli rekordne proizvodne rezultate. Hektarski donos je čisto blizu treh vagonov, kar je uspeh posebno, če upoštevamo kvaliteto tal (70% bivših gozdnih tal). Moram poudariti, da je takšen rezultat mogoče doseči le z dobro usposobljenimi sadjarskimi delavci, ki imajo pravičen odnos do dela. Izredno močan vpliv ima pravočasno in pravilno opravljeno delo. Ne moremo se strinjati z razlago, da so le srečne okoliščine pripomogle k dobremu rezultatu.

Tudi sezonski delavci, ki jih zaradi pomanjkanja stalno zaposlenih vedno bolj zaposluje, so nas v veliki meri zadovoljili. Zato hvala prav vsem z željo, da bi dosegli takšne delovne rezultate tudi v naprej!

dipl. inž. Vid Korber

Podelitev priznanj rekorderjem v proizvodnji mleka

V PONEDELJEK 27. 11. 1978 JE BILO V GORNJEM GRADU SVEČANO SREČANJE NAJBOLJŠIH ŽIVINOREJCEV — PROIZVAJALCEV MLEKA CELJSKE REGIJE.

Organizator srečanja je bil Živinorejsko veterinarski zavod Celje v sodelovanju s področnimi kmetijskimi organizacijami. Ob tej priliki so bile podeljene plakete: zlate, srebrne in bronaste, katere so podelili Živinorejska poslovna skupnost Slovenije, Kmetijski inštitut Slovenije in Živinorejsko veterinarski zavod Celje.

Na srečanje so bili povabljeni vsi rejci celjske regije, katerih črede krav so dosegle v letu 1977 povprečno mlečnost nad 4.000 l na kravo.

Plakete je prejelo 39 rejcev, od katerih 7 kooperantov naše TOZD in sicer:

VINKO COKAN, Spodnje Roje, ZE Šempeter. Rejec, ki poleg hmeljarjenja uspešno redi še krave molznice. Stari hlev mu je postal pre-majhen. Zato pripravlja novega — sodobnejšega. Njegov rejski cilj je visoka mlečna proizvodnja — preko 5.000 litrov. V hlevu ima danes 12 krav od tega 7 ČB in 5 SR. Rjave krave nagrajene v Gornjem Gradu. V letu 1977 je bilo odkupljeno od njega 38.000 litrov mleka. Po obračunanih kontrolnih listih je dosegel proizvodnjo 4.587 l/kravo. Zato je dobil srebrno plaketo.

VLADO SVET, Kaplja vas, ZE Prebold. Rejec ima v hlevu mlečno govedo — 8 krav od tega je en križanec med Jersey in ČB pasmo. V letu 1977 je dosegel po obračunanih kontrolnih listih proizvodnje 4.390 l/kravo, odkupljeno pa je bilo 31.000 l mleka. Za dosežene uspehe je dobil bronasto plaketo.

IVAN Ribič, Zg. Roje, ZE Šempeter. Poleg velike ljubezni do hmelja pozna tudi ljubezen do živali, ki ni nič manjša. Njegov vedno urejen hlev in kondicija ter proizvodnja krav sta dokaz za to. Redi povprečno 10 krav, od tega ima 5 bikovskih mater. V letu 1977 so bili pri njem odkupljeni 3 bikci za direktni test Nova Gorica. Odkupljeno je bilo pri njem 40.000 l mleka, po obračunanih kontrolnih listih za leto 1977 pa je dosegel 4.383 l/kravo.

Zelimo še nadaljnega poglobljenega sodelovanja. Za svoje dosežke je dobil bronasto plaketo.

JOŽE BIZJAK, Letuš, ZE Braslovče. Rejec ima v hlevu 9 govedi, pretežno ČB pasme.

V letu 1977 je bilo pri njem odkupljeno 33.000 litrov mleka, po kravi pa je dosegel 4.375 l.

Dobil je bronasto plaketo.

FRANC BRIŠNIK, Prekopa, ZE Vranksko. Rejec z visoko proizvodnjo mleka, urejenim pašno-košnim sistemom. V hlevu ima 13 krav rjave pasme, od tega šest bikovskih mater, od ene sin pa stoji v osemenjevalnem centru Preska. Ima nagrajeno kravo iz razstav v Gornjem Gradu. Je dobitnik razvojne premije dve leti zaporedoma. V želji, da bi dosegel še boljše rezultate in večjo proizvodnjo je šel v graditev novega hleva z ležalnimi boksi.

Pravi, da je njegov rejski cilj 6.000 l mleka. Po obračunu za leto 1977 je dosegel po kravi 4.326 l in dal na odkup preko 50.000 l mleka. Dobil je bronasto plaketo.

IVAN ŽGANK, Zg. Roje, ZE Šempeter. Poleg hmeljarstva se je posvetil tudi govedoreji. Redi 9 krav rjave pasme. V letu 1977 je oddal 35.000 l mleka, obračun po kravi pa je 4.130 l mleka.

Dobil je bronasto plaketo.

ALOJZ LESJAK, Roje, ZE Šempeter. V svojem hlevu ima 7 krav rjave pasme, dosegel po obračunu za leto 1977 proizvodnjo po kravi 4.040 l mleka, oddal pa 28.000 l.

Za te dosežke je dobil bronasto plaketo.

Vsem rejcem, ki so prejeli plakete, iskreno čestitamo!

Pri podobnem srečanju v naslednjem letu pa želimo, da bi bilo deležno priznanj še več naših proizvajalcev mleka.

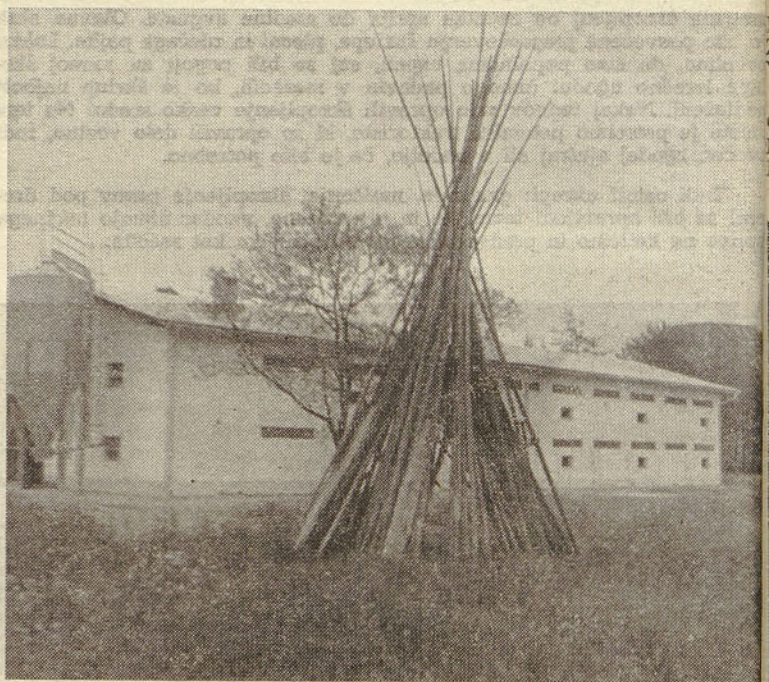
Strokovna služba Kooperacije

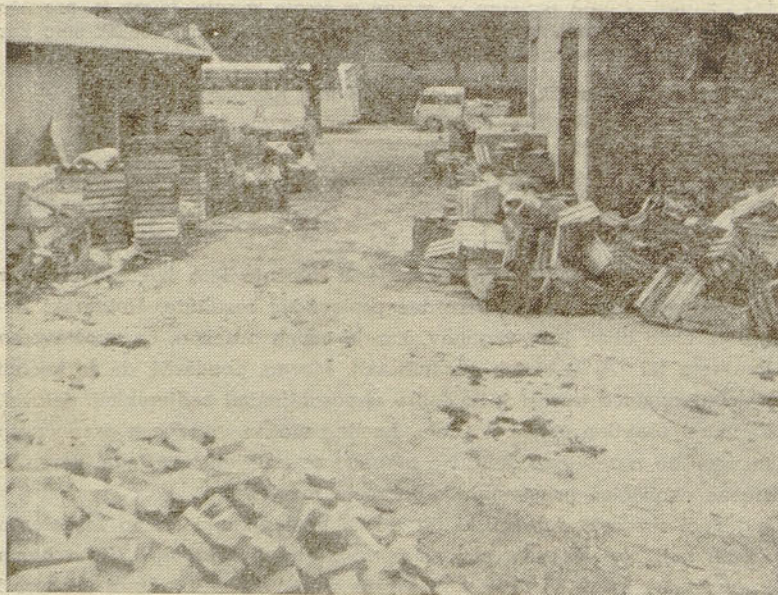
Na nekaterih parcelah so jablane dale tudi do osem vagonov prvovrstnih jabolok

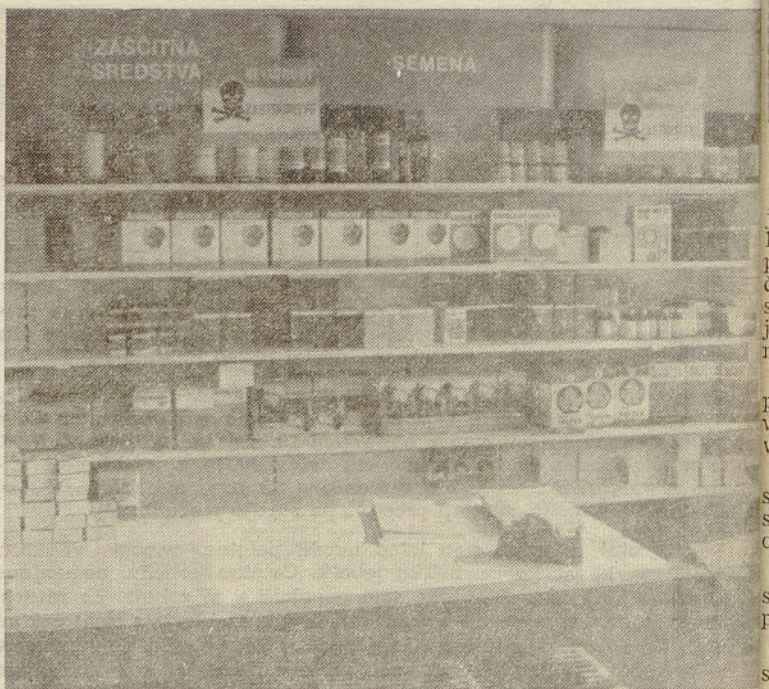
Sadne sadike morajo biti prodajo skrbno presortirane. Tega se Viktor Tovornik dobro zaveda

Nov hlev za brojlerje Antona Mešiča na Polzeli

Kupe opeke in razbitih zabojev za sadje bo pokrival sneg in do pomladi bo ostalo tako. Poglejte, ni to vaše dvorišče!?

Kmetijska preskrba v Šempetru je vedno dobro založena

Nevšečnosti okrog odvzema mleka

Ker se stvari okrog prevzema mleka, ali bolje rečemo odvzema vzorca mleka, ne pravijo, sem dolžan o tem obvestiti širšo javnost.

Imam pogodbo o odvzemu mleka z obratom ZE Trnava. V lanskem letu sem oddal 16.500 l mleka. Imam štiri črno-bele krave. Januarja lani so telile vse štiri. Tako sem začel z oddajo mleka. Vse se je v prvih mesecih odvijalo v redu. Januarja je bila tolsča 4,2, tako tudi februarja, marca in aprila. Začelo se je maja, ko je prvič vzel vzorec prevzemalec mleka. Tolsča je padla na 3,1. Drugi vzorec je vzela kmet. tehn. ZE. Vzorec je bil 4,2. Tako se je ponovilo tudi v juniju. Julija, avgusta in septembra je vzorec jemal samo prevzemalec. Tolsča je bila 3,1, samo enkrat pa 3,8. Mislim sem, da bo drugič bolje, pa nič. Zato sem se napotil na upravo ZE Trnava h kmet. tehničarji in ji o tej zadevi povedal. Predlagala mi je, naj vzamem kontrolni vzorec. Pri odvzemu vzor-

ca je hčerka prosila prevzemalca, naj ji da kontrolni vzorec, pa ji ga ni hotel dati. Rekel ji je: »Če velja za druge, bo še za vas!« Naslednji odvzem vzorca je jemala kmet. tehničar. Dala nam je kontrolni vzorec in tudi takrat je prevzemalec močno godrnjal. Vzorec v mlekarni je bil 4,2 in ravno tako tudi kontrolni vzorec. Pri naslednjem odvzemu vzorca je hčerka prosila, naj ji zopet da kontrolni vzorec. Ni ji ga hotel dati in jo je celo nahrulil. In tako je bil ta vzorec komaj 3,0, čeprav so krave že sedem mesecev breje in bi morala biti tolsča večja kot po telitvi. Pripomnim naj še to, da imam krave v kontroli A in je tolsča zmeraj visoka. Vsi ti podatki so tudi v ZE Trnava. Upam, da bo ZE Trnava to zadevo rešila, v nasprotnem primeru bom primoran iskati pomoč pri tržnem inšpektorju.

Ivan Tkavc
Gomilsko 24

PRIPOROČILA ORGANIZATORJEM PROIZVODNJE

Posredujemo kratek povzetek enega izmed referatov z republiškega posvetovanja o varstvu pri kmetijskem delu, ki je bil v začetku decembra pod pokroviteljstvom kmetijskega kombinata Ptuj v Ptuj.

Organizatorji proizvodnje pri svojem delu naj ne bi pozabljali dejstva, da je oblikovanje delovnih pogojev tudi ena od področij dejavnosti naše samoupravne družbe.

Vedeti moramo, da se stvarni delovni pogoji manifestirajo vedno na nižji stopnji od tiste, na katere smo se delavci v organizacijski celoti po samoupravni poti dogovorili in normirali v sistem varstva pri delu in delovnega razmerja.

naprave in priprave prevzele levji delež težavnejših del. Ker pa je pot do besede lažja kot do dejavnosti, se pač organizatorji vse pogosto poslužujejo enostavnejšega, a mnogo dražjega načina organiziranja in vodenja dela t. j. poslužujejo se človeka kot mehanskega stroja, ker je naravnost fantastično mnogostranski. Tehnične naprave ga prekašajo le vsaka v svoji specialnosti, nikakor pa v univerzalnosti.

PA SI OGLEDIMO EKONOMIKO ČLOVESKEGA DELA.

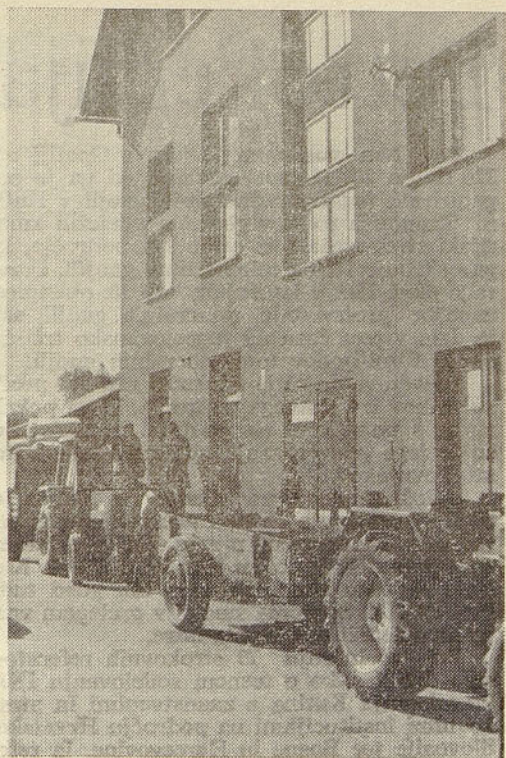
Vzemimo primer 70 kg težkega delavca, ki se dvigne po stopnicah 10 m visoko. Če zanemarimo hkrati vodoravni pomik in trenje, opravi telo delavca pri tem mehansko delo $10 \times 70 = 700 \text{ kgm}$. Če bi hkrati merili, koliko energije je pri tem delavec porabil, bi namerili 6 kilokalorij: za opravljeno delo 700 kgm 6 k cal. Ker pa je energetski ekvivalent za 1 kcal 427 kgm, pomeni, da je bil v danem primeru izkoristek izražen v odstotkih.

$$\frac{700 \times 100}{427 \times 6} = \frac{70.000}{2.562} = 27 \text{ odstotkov}$$

Vsa ostala energija se je pretvorila v toploto in le 27 odstotkov v mehansko oziroma efektivno delo. Pri tem pa človeški stroj nikakor ne uporablja cenenega goriva. Že 1 kg črnega kruha, ki da 2.600 kcal, stane 500 din, medtem ko slab parni stroj, ki ima približno enak izkoristek, troši pa premog, porabi na 2.600 kcal, le 0,48 din, torej več kot desetkrat manj.

Očitno je človek kot mehanski stroj neracionalen stroj, zato človeka pri delu v čim večji meri osvobodimo od mehanskega t. j. fizičnega dela in ga preusmerimo v operaterja.

J. Z.

Predavanja o družbeni samozaščiti in požarni varnosti

V okviru službe varstva pri delu so bila v novembru in decembru izvršena predavanja o vlogi družbene samozaščite v nekaj naših TOZD.

Predavanja je obiskovalo okrog 360 delavcev. Vsebinska predavanja je bila usmerjena predvsem v pomen družbene samozaščite na delovnem mestu ter vlogi in delovanju narodne zaščite. Poseben poudarek pa je bil namenjen delovanju civilne zaščite in nje-

Krepimo družbeno samozaščito!

nemu aktiviranju ter vlogi posameznih ekip civilne zaščite ter načinu obveščanja.

Delavci so bili seznanjeni tudi s požarno preventivo, uporabo ročnih gasilnih aparatov, načinom alarmiranja in delovanja v primeru potrebe.

Rezultati razgovorov po predavanju pa dajejo naslednjo sliko:

- delavci so premalo seznanjeni z nalogami v primeru naravnih in drugih nesreč;
- člani posameznih ekip potrebujejo ustrezno izobraževanje;

Urimo enote civilne zaščite!

— iz ekip civilne zaščite, imenovanih v načrtih, je čimprej ustvariti mobilne ekipe in izvesti posamezne vaje;

— nadaljevati preizkus znanja za člane narodne zaščite;

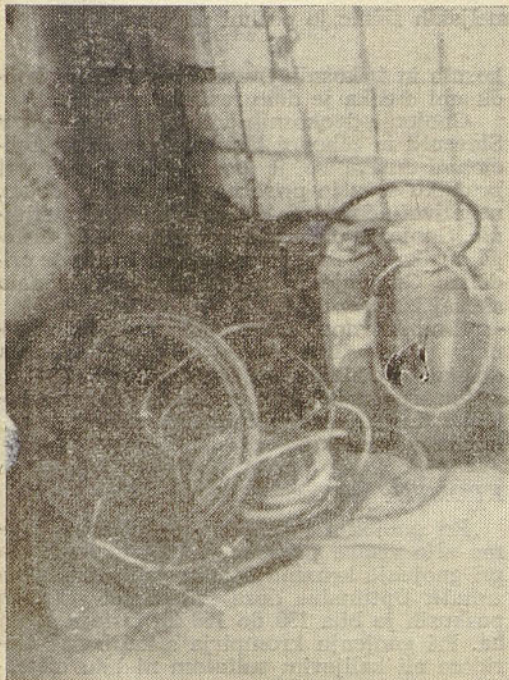
— ekipe opremiti z najnujnejšo opremo po programu;

— zato izdelati plane izobraževanja in pristopiti k realizaciji.

Zimski čas je morda najbolj primeren čas za izobraževanje in vaje.

V. J.

 hmeljar

To ni družbena samozaščita in tudi protipožarna varnost ne. Takšnega in še večjega nerada je po naših enotah veliko

Poudarjeno je bilo, da se nam prav zaradi neupoštevanja sprejetih stališč zanemarjanja normativov varnega in racionalnega ter fiziološko ustreznjega načina dela dogaja preštevilne nezgode, nesreče in s tem poškodbe delavcev ter poklicna obolenja.

Pri organizaciji dela in tehnoloških postopkov ni čutiti prisotnosti težnje po spremembi značaja dela, kjer naj bi delovne

Oglas

Hmezad TOZD GOSTINSTVO Celje prodaja avtomobil TAM 2000 Furgon v nevoznem stanju. Ogled možen vsak dan dopoldne pri Samopostrežni restavraciji v Celju.

Petrokemija v kmetijstvu

Pod tem naslovom je bilo v Opatiji od 22. 11. do 24. 11. posvetovanje, ki ga je organizirala tovarna mineralnih gnojil v Kutini. Simpozija so se v glavnem udeležili kmetijski strokovnjaki iz celotnega področja, ki ga oskrbuje INA z mineralnimi gnojili. Prav tako slavi INA v letošnjem letu 10. obletnico uspešne proizvodnje mineralnih gnojil, saj je dala v tem času na jugoslovansko tržišče okrog 6 milijonov ton mineralnih gnojil.

Posvetovanja se je udeležilo nad 200 predstavnikov iz celotnega področja, ki ga pokrivamo s potrebami po gnojilih. Iz Slovenije se je tega posvetovanja udeležilo zelo malo strokovnjakov.

Splošno mnenje udeležencev je bilo, da je bilo posvetovanje skrbno pripravljeno in na visokem strokovnem nivoju. Same referate smo popestrili z novim filmom o INI iz Kutine. V času simpozija smo bili gosti tudi PIK PAZIN. Spotoma smo si v prelepem vremenu ogledali tudi lepote Istre.

Pri poslušanju 23 strokovnih referatov smo dobili sliko o tesnem sodelovanju INA Petrokemija Kutina z znanstvenimi in strokovnimi institucijami na področju Hrvatske, Slovenije ter Bosne in Hercegovine. Iz referatov so bili prikazani rezultati ekzaktnih poskusov, ki se delajo na celotnem plasmanskem področju. Vsi ti poskusi imajo namen, da nam rešujejo probleme gnojenja posameznih kultur v različnih pogojih tal.

Udeleženci posvetovanja smo se seznanili z obširnimi in vsestranskim delom naših strokovnih služb. Iz obširnih razlag smo čuli, koliko je bilo do sedaj opravljenega dela in kaj planirajo v bodoče. Dinamičen razvoj kmetijstva bo zahteval vedno več kvalitetnih gnojil, prav tako bo potrebno razširiti asortiman kompleksnih gnojil. Z veliko proizvodnjo in širokim asortimanom bomo lahko sledili kmetijstvu v najširšem pomenu. Tendenca porabe gnojil v Jugoslaviji je v nenehnem rasti, kar nam prikazuje naslednja tabela v 000 tonah:

Leto	SFRJ	S r b i j a					Slovenija	Skupaj	ožja Srbija	Kosov	Vojvodina
		Bosna Hercegovina	Crna gora	Hrvatska	Makedonija						
1955	272	20	1	92	6	80	73	15	3	55	
1957	761	21	1	256	20	73	390	77	13	300	
1967	2141	136	7	513	104	107	1274	404	91	779	
1971	1747	127	9	431	67	109	1004	328	67	609	
1972	1821	145	11	425	76	112	1052	375	62	615	
1973	1919	151	11	454	84	142	1077	409	63	605	
1974	1817	168	13	386	86	125	1039	388	84	567	
1975	1964	194	9	448	103	107	1103	379	94	630	
1976	1970	186	7	429	98	122	1128	410	90	628	
1977	2056	170	9	461	87	146	1183	432	89	662	

Največje rezerve pri uporabi gnojil so pri zasebnem sektorju, ki ima v svoji posesti veliko zemljo, uporablja pa še razmeroma male količine mineralnih gnojil. Pri nadaljnjih raziskavah porabe gnojil se je potrebno ozreti na potrebe zasebnega in na potrebe družbenega sektorja.

Na simpoziju je bilo od novitet pri uporabi gnojil za posamezne kulture rečeno naslednje:

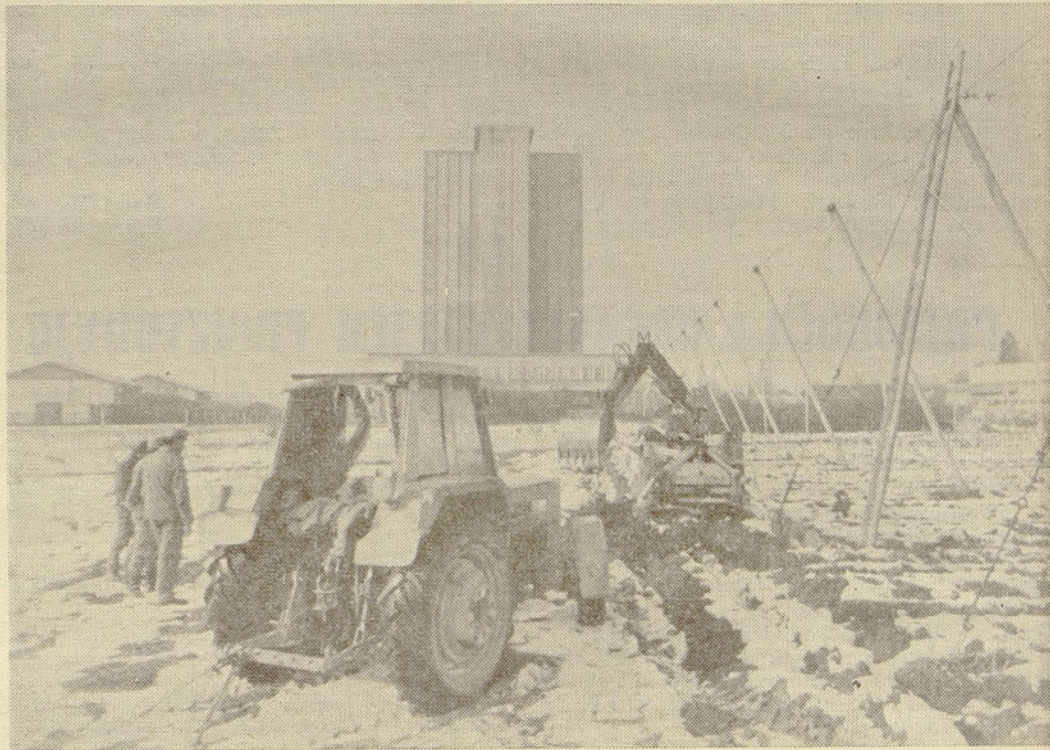
PŠENICA

Pri visokorodnih pšenicah je potrebno izkoristiti genetski potencial rodnosti do meje ekonomsko upravičenega vlaganja. Poskusi na pšenici so pokazali, da visokorodne sorte zelo dobro reagirajo na uporabo večjih količin uporabe mineralnih gnojil. Najbolj odgovarjajoče razmerje med N:P₂O₅:K₂O je 1,5:1:1.

Pri dodajanju večjih količin čistega dušika do 160 kg/ha se je vzporedno povečal pridelek, pri tem pa so posamezne sorte različ-

no reagirale. Pri dodajanju večjih količin dušika so najbolj reagirale sorte Zlata dolina in Slovanka, medtem ko sorta Sora ni dala bistveno večjega pridelka.

Dosti poskusov je bilo postavljenih z namenom, da se ugotovi, katero dušično gnojilo KAN ali UREA bi dalo boljše rezultate. Odgovor teh poskusov je bil, da so dobili čiste rezultate, če uporabljajo amonij-nitratno

Ne samo gnojenje, tudi obnova hmeljskih žičnic je pozimi na vrsti

nih gnojil pri gnojenju koruze enak kot, če bi uporabljali posamezno gnojilo.

Nekaj poskusov je bilo postavljenih z namenom, da nam pokažejo, kdaj je najracionalneje dati gnojilo v zemljo. Najboljše rezultate so dobili na tistih parcelah, kjer so kompleksno gnojilo trosili v jeseni, ureo pa dodali dvakrat, in to prvič v jeseni, drugič pa v vegetaciji. Količine posameznih gnojil so odvisne od sorte koruze, ki jo sejemo, od založenosti tal, elementov, od padavin med rastjo itd.

TRAVNIK

Uporaba mineralnih gnojil na travnikih daje običajno večje pridelke. Gnojenje dvo-

kosnih in trikosnih travnikov z večjimi količinami dušika je dalo različne rezultate.

Gnojenje dvokosnih dolinskih travnikov v Sloveniji in zahodni Hrvatski z večjimi količinami dušika se je pozitivno odrazilo pri pridelku sena in prisotnosti trav v pridelku, negativni učinek pa je bil na količino metuljnic. Gnojenje teh travnikov z do 150 kg čistega dušika ni bistveno zmanjšalo kvalitete pridelka. Gnojenje z UREA ali KAN je dalo skoraj iste rezultate.

Produktivnost intenzivnih pregonskih pašnikov je zelo odvisna od količine dodanega dušika. Z dodajanjem doz dušika do 300 kg je linearno raste tudi pridelek. Povečane količine dušika so povečale tudi surove beljakovine v pridelku.

KROMPIR

Pri gnojenju krompirja z dušikom dobimo zelo visoke pridelke. UREA in KAN sta pri gnojenju krompirja dala skoraj enake rezultate. Optimalna doza dušika pri triletnih poskusih je bila 130 do 160 kg čistega N na ha. Pri gnojenju krompirja s kalijevim kloridom ali kalijevim sulfatom ni bilo bistvenih razlik pri pridelku.

HMELJ

Kompleksna gnojila so se uveljavila v proizvodnji hmelja. Gnojilni poskusi, ki tečejo od leta 1970 dalje so pokazali pozitivni učinek kompleksnih gnojil na pridelek in kakovost hmelja. Kompleksna gnojila lahko uspešno kombiniramo v gnojilnem načrtu z enostavnimi dušičnimi gnojili. Zaradi učinkovitosti in enostavnosti uporabe se je v zadnjih letih povečala poraba kompleksnih gnojil v hmeljarstvu v vsej Sloveniji.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Priznanje za delo

Kratek razgovor z direktorjem TOZD Mlekarna Celje, dipl. inž. Tonetom Jenšterlom.

Tovariš Tone, v začetku meseca si bil v Novem Sadu?

Da. Od 7. do 9. decembra je tam bilo posvetovanje SPITJ o agrokompleksu Jugoslavije in peta redna skupščina Zveze kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije!

Tvoji vtisi?

Sam si že bil na skupščinah ZKITJ in veš, da so delovne. Poleg uvodnih formalnosti smo razpravljali o predlogu statuta zveze in o predlogih in potrilitvah častnih in zaslužnih članov. Poslušali smo tudi več zanimivih referatov: »Aktualni problemi proizvodnje, predelave in plasmata živilskih proizvodov«, »Uresničevanje plana proizvodnje osnovnih kmetijskih pridelkov in naloge«, »Razvoj družbenega sektorja in naloge razvoja agroindustrijskega kompleksa v Jugoslaviji«, »Izobraževanje strokovnjakov«, »Združevanje kmetov — pot do racionalizacije proizvodnje«, »Kmetijska služba v Jugoslaviji« in še druge.

Na skupščini si prejel tudi priznanje?

Prijetno sem bil presenečen, ko so med okoli stotimi častnimi in zaslužnimi člani iz cele Jugoslavije imenovali tudi mene za zaslužnega člana in mi podelili lepo gravirano bronasto plaketo. Dolga leta nisem pri KIT delal zaradi priznanja, ampak zaradi stanovske pripadnosti in veselja. Vseeno pa sem počaščen, da moje delo ni bilo zaman, da je bilo opaženo in vrednoteno. Delal bom še naprej in skušal pripomoči DKIT Celje k še večji homogenosti in napredku.

Tovariš Tone je postal član DKIT takoj po diplomi na fakulteti leta 1951. Najprej je delal v društvu v Brežicah in za tem v Celju. Dve mandatni dobi v društvu Celje tudi predsednikoval in o v najbolj burnih letih tam od 1958 do 1965. Na rednih mesečnih sestankih o razpravljali o številnih organizacijskih in strokovnih problemih, poslušali razna predavanja, često obiskovali orodne organizacije doma, po domovini in tudi v tujini.

V imenu vseh, ki te poznamo, tovariš Tone, za prejeeto priznanje iskrene čestitke, za naprej pa ti želimo še obilo lana za delo v DKIT Celje in v TOZD Mlekarna!

Urednik

SVETOVNI DAN PERUTNINARJEV

(Drugo nadaljevanje in konec)

Otvoritev kongresa je bila ob fanfarah v veliki dvorani S. D. Pedro I. v hotelu Nacional v ponedeljek 18. 9. 1978. V častnem predsedstvu so bili poleg funkcionarjev kongresa N.P.S.A. tudi predstavniki zveznih vlad. Zvezni minister za kmetijstvo prof. Alysso Pauli Nelli je bil glavni govornik. Vsak udeleženeec kongresa je dobil cel kup knjig. Kongresni material je bil natiskan v 13. knjigah. Te knjige sem prinesel s seboj in če katerega kaj zanima, naj se oglasi na Kooperaciji Hmezada, kjer lahko pregleda teme, ki ga zanimajo. Material je tiskan v petih tujih jezikih (angleščini, nemščini, španščini, francoščini in portugalsčini). V sekciji za ekonomiko proizvodnje sta vzbudila pozornost dva referata. Prvi prikazuje razvoj perutninarstva na Filipinih, kjer so iz ekstenzivnega perutninarstva prešli na intenzivno v številnih malih rejah in dosegli velik nivo proizvodnje.

Drugi referat D. I. S. Richardsona z uni-

verze Manchester govori o ekonomiki, napredku in problemih perutninarske industrije v svetu. Ugotavlja zelo hiter razvoj perutninarstva, kjer se je poslovnost razvila v multinacionalne in svetovne kampanije na vseh kontinentih. Ugotavlja tudi, da se je proizvodnja jajc v svetu povečala v letih 1961—1970 za 30 %, v letih 1970—1977 pa je pričela padati in znaša 18 %. V proizvodnji mesa je značilen večji porast v sedanjem obdobju. V letih 1961—1977 se je svetovna proizvodnja mesa perutnine povečala od 11,728.000 ton na 24,192.000 ton ali za 206 %. Medtem pa se je proizvodnja rdečega mesa v tem obdobju povečala od 72,303.000 ton na 101,505.000 ton ali za 40 %.

Zanimivi so tudi podatki iz junija 1978 na osnovi angleške valute v ceni mesa perutnine in ostalega mesa, v potrebnem delu za 1 libro mesa na osnovi zaslужka 207 penijev na uro, to je 2,07 angleškega funta, ter koliko gramov beljakovin se dobi za 1 peni.

Vrsta mesa	Drobna prodajna cena v penijih za libro	Število minut potrebnega dela za 1 libro produkta		Število gramov beljakovin za 1 peni
		moški	ženska	
1. jajce	28,5	8	11	1,75
2. brojlerji	44,3	13	17	1,15
3. mlado govedo s kostmi	88,5	26	35	0,62
4. prekajena šunka	101	29	40	0,73

(libra je ca. 37,3 dkg)

Avtor ugotavlja, da so ekonomski razlogi tisti, ki omogočajo naglo rast potrošnje mesa perutnine in da bo tako tudi v bodoče.

S področja prehrane je bilo med drugim objavljenih precej referatov, v katerih so prikazani rezultati raziskav, kako priti do čim cenejših in boljših surovin oziroma nadomestkov pri sodobni prehrani v perutninarstvu.

V Braziliji in ZDA je bilo precej preizkusov z drobljeno moko iz zrn sladkega trsa. Francozi opisujejo uporabo graha in drugih stročnic za uporabo v prehrani perutnine.

Zanimivejši za bodoči vir beljakovin za prehrano perutnine pa so poskusi z beljakovinami iz mikrobov in drugih enoceličnih organizmov, pridobljenih z metodo fermentacije.

S področja genetike je zbudil precejšnjo pozornost referat predsednika Euribrida gospoda Van den Eyndena, ki je prikazal težnje razvoja brojlerske proizvodnje do leta 2000.

Današnji, odnosno sodobni tip brojlerja, pridobljen na podlagi genetskih metod, se je pojavil v obdobju 1945—1948. Do danes so doseženi bistveno boljši rezultati, do leta 2000 je skoraj enako dolga doba kot od začetka do sedaj, zato lahko pričakujemo nove dosežke.

Nadaljnji vidiki razvoja pri brojlerjih, ki jih z današnjo stopnjo razvoja lahko realiziramo, zajemajo izboljšani prirastek, boljše izkoriščanje hrane, zmanjšanje količine maščobnih oblog, boljši razvoj skeleta — okostja, odpornost proti stresu in miren temperament — značaj.

Avtor nadalje navaja metode, s katerimi bi bilo možno v bližnji bodočnosti drastično spremeniti stanje v perutninarski proizvodnji:

1. Križanje brojlerskega tipa piščanca z ostalimi vrstami perutnine, kot so purani in jerebice.

2. Vzreja piščancev, pri katerih bi z radiacijo ali kemičnimi sredstvi povzročili genetsko spremembo — mutacijo.

3. Izkoriščanje biokemijske obrambe proti določenim boleznim.

4. Pridobivanje perutninarskega mesa na celičnih kulturah.

5. Vzreja piščancev, ki bi bili prilagojeni pitanju za meso — piščanci brez perja, pi-

ščanci z golim vratom in piščanci brez perutnic.

Glede na trenutno stanje brojlerjev v svetu, ki znaša 10 bilijonov piščancev, pričakujemo do leta 2000 enkrat večjo potrošnjo mesa perutnine kot je danes.

dr. A. V.

(Nadaljevanje z 8. strani)

RIBISTVO

Tudi v ribištvu so ugotovili pozitivno delovanje kompleksnega gnojila NPK 17:8:9. Z uporabo tega nitrofoskala je bil dosežen znatno večji prirastek rib. V vseh gnojenih ribnikih se je povečal razvoj sistematskih skupin planktonskih alg. Mineralna gnojila so prav tako stimulirala razvoj planktona. Zaključek gnojenja z NPK gnojilom v ribnikih je to, da se je znatno povišala primarna organska produkcija.

PROIZVODNJA PESTICIDNIH GNOJIL

Pesticidna gnojila so pokazala v večletnih poskusih dobre rezultate pri uničevanju zemeljskih škodljivcev in plevela.

Herbicidna gnojila bodo našla mesto v praksi posebej zato, ker je uporaba teh dosti enostavnejša od uporabe posameznih herbicidov. V poskusih sta bili dve herbicidni gnojili, in to za koruzo in pšenico.

Herbicidno gnojilo za koruzo je NPK 17:8:9, kateremu je dodan DICURAN. Rezultati na poskusih so pokazali (skoraj) najboljše rezultate izmed vseh ostalih herbicidov, ki smo jih tretirali posamično.

Za pšenico prav tako uporabljamo NPK 17:8:9, kateremu je dodano 2,7 kg DOSAMIXA in DICURANA.

Za pšenico priporočamo 150 kg tega karbicidnega gnojila. Dodajamo ga v obliki dognojevanja. Če pa trosimo gnojilo pred setvijo, priporočajo, da se raztrosi 400 kg na ha po celotni površini enakomerno. Željeno bi bilo, da ta herbicidna gnojila pridejo čimprej v celotno prakso.

Udeleženci posvetovanja so bili seznanjeni z izgradnjo druge faze tovarne mineralnih gnojil. Možnost izdelovanja različnih NPK bo z novimi kapacitetami dosti večja. Poleg NPK se bo zelo povečala proizvodnja KAN-a in UREE. Prepričani smo, da bomo z novo proizvodnjo lahko zadostili večjim potrebam kmetijstva.

Jože ing. Rojnik

ZAVAROVANJE OBRATOVALNEGA ZASTOJA ALI ŠOMAŽA

Skoraj vse temeljne organizacije združenega dela se zavedajo, da jih vsakodnevno ogrožajo nevarnosti, proti katerim se tudi zavarujejo. Običajno pa je zavarovalna zaščita, za katero se TOZD odločijo, omejena le na zavarovanje požara in strojeloma, pa še vloga, kar vse predstavlja zavarovanje proti neposrednim škodam, ki pretijo njihovim in obratnim sredstvom. Ob večjih požarnih škodah pa tudi strojelomih običajno zavarovani TOZD ni prizadet le s škodo na obratnih zgradbah in proizvodnih sredstvih, marveč tudi s posredno škodo zaradi zastoja v obratovanju. Ta škoda se odraža predvsem v izgubljenem dohodku in nepokritih stroških v času obnove uničenih ali poškodovanih obratnih zgradb in proizvodnih sredstev. Zastoji so zlasti po požarnih škodah razmeroma dolgi, iz prakse povzemamo, da nemalokrat trajajo tudi celo leto.

TOZD, ki skrbi za dolgoročno varno poslovanje, bo poleg osnovnega požarnega in strojelomnega zavarovanja vsekakor sklenila tudi zavarovanje obratovalnega zastoja ali s tujko šomaža zaradi požara ali zaradi strojeloma. S tem bo namreč brez motenj lahko obnovila proizvodnjo in ji ne bo potrebna razna solidarna pomoč širše družbe, saj ji bo razen neposredne škode na osnovnih in obratnih sredstvih zavarovalna skupnost povrnila tudi izpadli dohodek, ki v času zastoja ni mogel biti prigospodarjen.

Predmet zavarovanja je pri šomažnem zavarovanju dohodek in stroški. Poglejmo si približno strukturo dohodka. Dohodek vsebuje pogodbeno obveznost, z zakonom določene obveznosti, samoupravne obveznosti ter čisti dohodek. Čisti dohodek pa obsega sredstva za osebne dohodke, sredstva za skupno porabo, sredstva za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela ter sredstva rezerv. Največji strošek pa je amortizacija, ki se obračunava oziroma odvaja od vrednosti osnovnih sredstev.

V Jugoslaviji, pa tudi v Sloveniji je sorazmerno slabo zajetje šomažnih zavarovanj, saj jih je vseh okoli 500, v Sloveniji pa jih je nekaj nad 200. Zdi se, da so TOZD, pa tudi naša širša družba premalo seznanjena s prednostmi, ki jih nudita šomažno zavarovanje na osnovi požara in šomažno zavarovanje na osnovi strojeloma. Opažamo tudi, da zanimanje za zavarovanje naraste v neki branži šele tedaj, ko katera TOZD doživi večji zastoj zaradi požara ali strojeloma. Stihijsko sklepanje šomaž po škodi nedvoumno ni najbolj primerno, TOZD bi se morale osveščeno in preračunljivo odločati za sklepanje teh zavarovanj. V Zvezni republiki Nemčiji je na primer le redka industrijska firma brez šomažnega zavarovanja, to pa zlasti zato, ker tam ne poznajo solidarnosti, še več pa na dobrozajetja tega zavarovanja vplivajo sindikati, ki ne dopuščajo odpuščanja delavcev v času zastoja zaradi požara ali strojeloma.

Ugotavljamo, da naša družba ne potrebuje raznih prisil za sklenitev zavarovanj, ni pa iz družbenopolitičnega pa tudi širšega gospodarskega stališča dopustno, da se posamezne TOZD nepoučeno in pristransko odločajo za rizik, ki daleč presega možnost pokrivanja nastalih škod z lastnimi sredstvi. Prav za prenašanje rizikov, ki jih posamezni subjekt ne more sam brez motenj pokriti, pa obstaja v našem družbenoekonomskem sistemu institucija zavarovanja, ki z vključevanjem v zavarovalni proces nudi vsakemu kar najbolj primerno gospodarsko varnost.

Ker je šomažno zavarovanje sorazmerno nova zavarovalna vrsta in med zavarovanci zato še ni dovolj poznana, bi bilo primerno, da TOZD zahtevajo podrobnejše tolmačenje, preden se odločijo za sklenitev tega zavarovanja in tudi izdelavo ponudb za konkretne primere, kar lahko opravijo strokovni delavci zavarovalne skupnosti.

Miha Ferlan, dipl. ing.

In memoriam

Življenje je kot zimzelena rastlina, ki jo gojimo v najzavetnejšem kotičku hiše. Proti vrhu kipeče poganja mlada brst, spodaj na deblu pa rumene in počasi odmirajo ostareli listi in odpadajo.

Tako je v novembru lani Polzela izgubila uglednega vaščana, združništvo prvega povojnega zaščitnega referenta za hmeljarstvo in sadjarstvo, gasilci veterana, Partizan in telovadci enega prvih predvojnih in povojnih dobrih aktivnih članov, dramska družina pa igralca velikih karakternih vlog in dolgoletnega mojstra šminke in predvsem mlajši dobrega učitelja in tovariša.

Za zahrbtno in vse preveč pogosto boleznijo je v trinajdesetdesetem letu umrl IVAN ZUPAN. Da nam je bil priljubljen, pričajo številni venci in množica, ki ga je pospremila na poti brez povratka.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.
Vili inž. Vybihal

Zahvala

V torek, 12. decembra 1978 nas je v 76. letu za vedno zapustil naš ljubi mož, atek in stari atek

Franc Cizej

čevljarški mojster v pokoju iz Vrbe

Od njega smo se poslovili na pokopališču v Zalcu. Za razumevanje in pomoč v težki bolezni se zahvaljujemo dr. Vladkoviču, dr. Segatu, med. sestri Cveti Judec in osebju internega oddelka Splošne bolnice Celje.

Iskreno se zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede, pevcem, gasilcem, godbi na pihala EMO Celje, darovalcem cvetja in vencev in vsem, ki so pokojnika pospreмили na zadnji poti in nam izrazili sožalja.

Zalujoci: žena Vera, hčerki Judita in Truda z družinama, vnukinja Judita z družino in ostalo sorodstvo.

Vrbe, 16. 12. 1978.

VI. AGROSKI bo v soboto,
17. II. 1979 na KOBLI.

MEDEX Ljubljana

Novoletna noč

Pod goro sredi novoletne noči,
v koči še mati sameva — bedi.
Gleda v dolino preko dobrave,
ko odzvoni že večerni ave.

Po dolini pesem kolednikov doni,
materi v koči spomine budi.
Žalost prekrije starki obraz,
tožič iz kože zasliši se glas.

Prezgodaj moža mi krije gomila,
sina edinca je vzela tujina.
Koliko trpljenja in pustih je dni,
če človek osamljen v koči živi?

Na tisoče lučk po dolini miglja.
Glej! Ena samotna se na hriček poda.
Od sreče orosilo se je obema oko,
ko mati podala je sinu roko.

Alojz Anderlič

Kepica

Nasnežilo je in mrav je pritisnil okoli oglov. Jernejc se je že spravljal v posteljo, ko je začul pred hišnimi vrati:

»Mijav, mijav, mijav.«

Jernejc je plaho odprl vrata. Zunaj je naltaval sneg, veter je žvižgal okoli oglov, pred vrati pa je čepel neznan muček, ves bel in premrzan. Jernejc je mucka dvignil v naročje, zaprl vrata in se vrnil v kuhinjo.

»Mucek je prišel v goste! NOVO LETO je prišel voščiti« je rekel in gladil premrženega mucka.

»Le kaj bomo z njim?« je rekla mati. »Saj sta že dva pri hiši!«

»Mleka mu daj,« je rekel oče. »Jutri ga zaveži v vrečo in ga odnesi v sosednjo vas; morda tam kaka hiša nima mačke.«

Tako se je zgodilo.

Naslednjega dne je Jernejc dal mucka v vrečo in ga odnesel v sosednjo vas. Ko ga je spustil, je nekajkrat zaploskal z rokami: ššš, ššš, ššš!

Mucek je skočil za prvo hišo in se izgubil. Jernejc pa se je vrnil domov. Zvečer pa je spet zaslišal pred vrati:

»Mijav, mijav, mijav.«

»Koliko mačet pa se bo nateplo v našo hišo?« je godrnjal oče.

»Kaj pa, če je tisti, ki nas je sinoči obiskal? Jernejc, pojdi pogledat,« je rekla mati in nalila mleko v mačjo skodelico.

Jernejc je res odprl vrata. Na pragu je čepel muček, gledal je Jernejca s svetlimi očmi, kakor da v mačjem jeziku vprašuje:

»Mijav, zakaj ne bi skupaj silvestrovala?«

Jernejc ga je dvignil v naročje. Pogladi ga je in stisnil k sebi.

»Kepica mala, tebe zebe in lačen si.«

Dal mu je mleka, nato pa ga je položil v košaro pod mizo. Jernejček je skočil v posteljo in oba sta hitro zaspala.

In tako je zdomeček ostal pri hiši. Oče in mati sta rekla:

»Kjer je prostora za dva, bo še za tretje gal!«

Ker je bil muček podoben kepi snega, so ga klicali — Kepica.

Drago Kumer

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO
V NAMIZNEM TENISU

Sodelovalo je osem ekip. Igrali so v Preboldu na izločanje.

Hmezad so zastopali seniorji: Vlado Jager, Jože Terlav in Vid Korber. Vsi trije iz TOZD Mirošan.

V 1. kolu so izločili SIP s 5:2, v 2. kolu pa TT Prebold s 5:4. V finalu so izgubili s Sigmo 1:5 in tako dosegli odlično 2. mesto. Vredno je posnemanje tudi na drugih področjih.

Najboljši igralec je bil Vlado Jager.

Urednikov kotichek

Novo leto je velika prelomnica. Takrat končamo staro in začnemo novo leto. Naredimo obračune in plane. Tako tudi pri Hmeljarju. Prehajamo v triintrideseto povojno leto izhajanja.

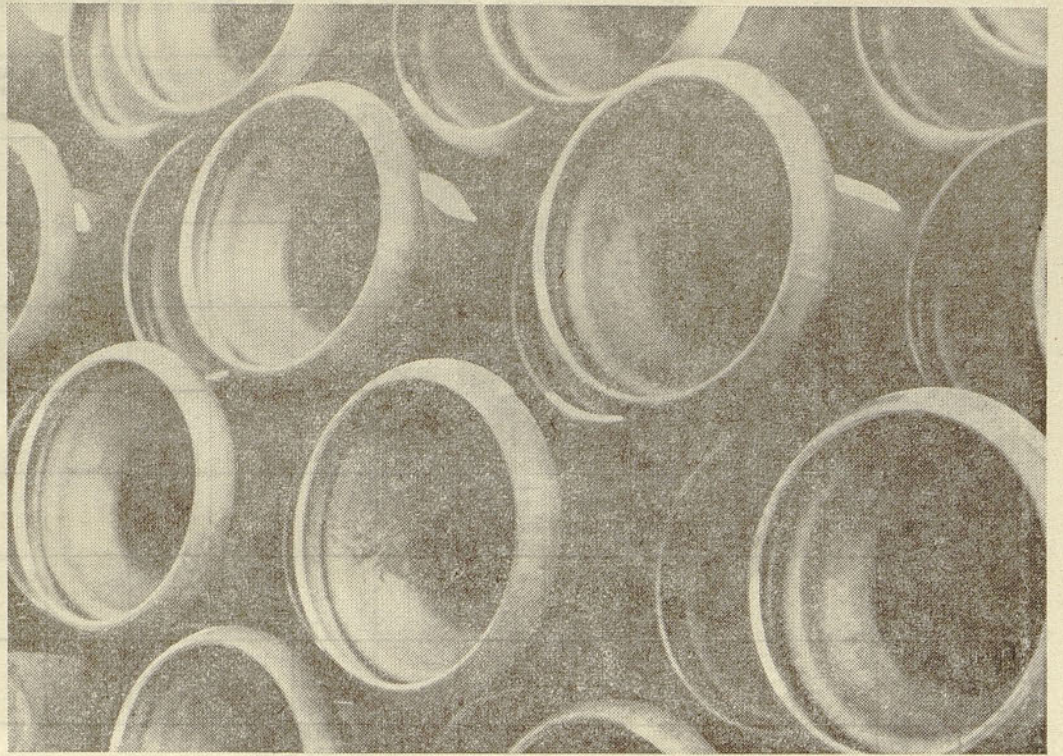
V lanskem letu smo bili uspešni? Trudili smo se, da bi bili. Hmeljar je bil naš redni mesečni spremljevalec. Veliko smo pisali o načelnih stvareh. Za prihodnje pa se dogovorimo, da bomo pisali več o naših, svojih drobnih in slabih rečeh, ki jih doživljamo in srečujemo tako na delovnem mestu, v družbi, samoupravljanju in skratka na vseh toriščih.

V uredništvu od vas ne želimo veliko. Samo nekaj besed po telefonu, kratek obisk, pismeno sporočilo, fotografijo z opisom na hrbtni strani, vabilo na razgovor... Želimo si več drobnih novic in sodelovanja. Ako bi bilo, ako bo tako, bo Hmeljar takšen, kot si ga želimo vsi. Naše želje niso prezahtevne?! K sodelovanju vabim tudi vse ti ste, ki bi o dogodkih v svojih organizacijah in dogodkih v ožjem in širšem prostoru morali obveščati člane svojih kolektivov, kooperante in poslovne partnerje. Menim, da je to tema, vredna širših razprav.

Hmezd bo SOZD — sestavljena organizacija združenega dela. V tako veliki skupnosti si tudi Hmeljar želi, tako kot do sedaj, razumevanje in podporo za še uspešnejše že skoraj 50-letno izhajanje.

Vsem bralcem želim osebne sreče polno in uspešno novo leto 1979.

Vaš urednik

Cevi za namakanje — da bi letos čakale zaman!

Ponižuje — kdor je nizek sam.
Dobrota je neznošno težko breme.
Ne sej prepira, da ne boš požel sovraštva.
Bolj kot izdajalca se boj provokatorja.
Več veljaš — več sovražnikov imaš.

NAGRADE NOVOLETNE KRIŽANKE

1. nagrada: 150 din
2. nagrada: 100 din
3. nagrada: 50 din

Rešitve pošljite na uredništvo Hmeljarja žalskega tabora 1, žalec najkasneje do 20. januarja.

Ob reševanju vam želimo prijetno zabavo.

Uredništvo

ZAHVALA

Svoji tozd VRTNARSTVO se iskreno zahvaljujem za pomoč pri zdravljenju.
Moriya Rozman

NAKLJUČJE

- Ali imate ženo?
- Imel sem jo, pa jo je povozil traktor.
- Taščo pa imate?
- Ne. Tudi njo je povozil traktor.
- Žalostno! Kaj pa počnete zdaj sam?
- Se vedno vozim traktor...

Po zboru kolektiva

- Dragi, neke korake čujem po hiši!
- Koliko je ura?
- Tri po polnoči!
- Potem pa brez skrbi, to sem jaz.

OGLAS

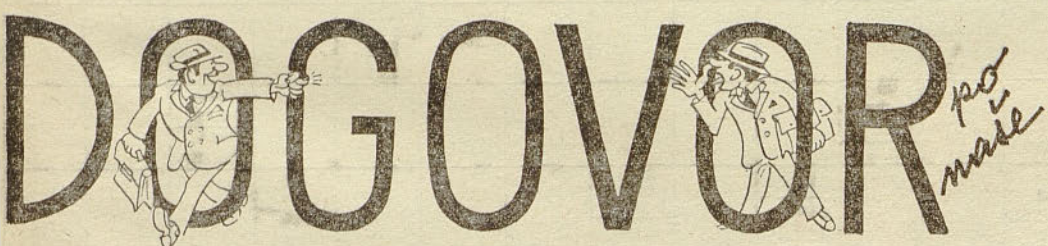
Ugodno prodam komplet vrvi s sponkami za hmeljsko žičnico 200x40 m.
Anton Podkrajšek
Podgaj 2, 63232 Ponikva

Če v januarju ni snega, zato šele april ga da.
Toplota v januarju in vlaga zimi v februarju na noge pomaga.
Prosinec mrzel da poka, sadje v jeseni in moka.

Samoupravljanje brez samoupravnega vedenja se kaj kmalu spremeni v fasado, v birokratsko »nesamoupravno« samoupravljanje, v katerem nekateri poskušajo z »nesamoupravnimi igrami samoupravno« vladati samoupravljalcem.

Dr. Pavao Brajša

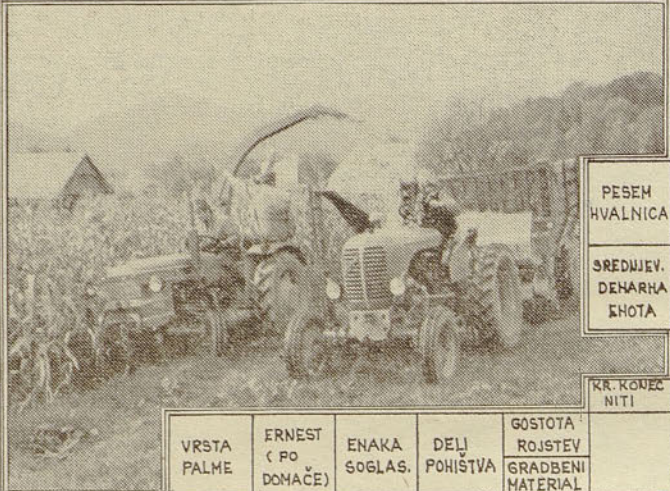

Glasilo Hmeljar izdaja delavski svet delovne organizacije Hmezd Zalec — Ureja uredniški odbor: predsednik Tone Gubenšek, dipl. inž. kmet.; člani: Brežnik Jože, dipl. inž. kmet., Orač Eva, Zagoričnik Jože, Kač Miljeva, dipl. inž. kmet. — urednica strokovne priloge za hmeljarstvo, Vybihal Vili, kmet inž. — glavni in odgovorni urednik — Uredništvo je v DO Hmezd v Zalcu, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 4.700 izvodih — Mesečna naročnina 8 din — Tisk AERO Celje — tozd grafika

Vedno prazen, prazen, prazen ...

NAGRADNA KRIŽANKA

	KRAJ PRI N. GORICI	BEBEČ TEPEČ	POLOTOK V SEV. AH. ZNAN MOR. TOR	ZVONAR IZ KNJIGE NOTREDAME (HUGO)	RAZLIČNA SAHOGL.	MILI-LITER	VRSTA ENBALAZE ZA HNELJ	VETERNI JOPIČ	JAKOB	DUŠIK
	PESEM HVALNICA			TOVARNA ZAVES HAZARDNA IGR. NAPRAVA						GRŠKO-RIMSKI STARI VEK
	SREDNJEV. DEHARNA KHOTA				ETIOPSKI PLEMEN. NASLOV	TRAVNIK OB VODI				
	VRSTA PALME	ERNEST (PO DOMAČE)	ENAKA SOGLAS.	DELJ. POHISTVA	GOSTOTA ROJSTEV GRADBENI MATERIAL					TONA RUDA
PLITEK ČOLN ZA ENEGA										ZLI DUH MAGNEZIJ
OBJEKT, OTIPLJIVA SNOV										GESLO
PRISLOV (SAJ NI ... PA JE...)			SPORTNI KLUB IZ RIGE NARODO-SLOVEC							MAJHEN GRAD ČRTA, KI OMEJUJE LIK
IGRALEC SODE-LAVEC					IGRALNA KARTA MAJHEN RT					NEH. UMETN. ZGODOB. (MAKS)
ENO OD IMEN TITA PRED VOJNO					21. ČRKA KRAVICA					STRATEG
1 (RIM. ST.)	ZAŠČITNO SREDSTVO	NORD ZAKONSKA ZVEZA		TRACNICA UJEVIČ						MARTIN PEVSKI ZBOR
Miss										IZDELO-VALEC KOŠEV
ŽIVEČ V OKOLICI										REKA V SIBIRIJI VAS BLIZU ŠENTRU-PESTA
ŽIDOVSKO M. IME					POKRAJINA VITALIJI (FON.)	PREDLOG NILSEN				ERLANDER
DEL ČREVESJA										PRETIRAN PRIZA-DEVHEŽ
SUSILO ZA TRAVO				RIHSKI ZGODOVINAR SLOV. DRAM. (IGOR)						IRIDIJ
Z ČRTAMI OHEJEN PROSTOR				TOV. SAN. MATERIALA KREPELO						TOLSTOJ 100 m ²
ENO OD GESEL FRANOZ. REVOLUC.						SREDOZ. MESN. RAS. MESTO V J. SRBIJI				MUSLIMAN. GODNIK ARABSKI ŽREBEC
POSFOR	OSEBNI ZAJMEK	HUD VIHAR PODREDNI VEZNIK				GL. MESTO ARMENSKE SSR CEL				MEDMET NIZO-ZEMSKA
NEKDANJA PREBIV. ITALIJE						4 (RIM. ST.)				POŠTINA (KAZEN) VRAG EDVARD KARDELJ
CIGARETNI OGOREK			ALFRED NOBEL			TIHO GOVORJENJE TOVARNA V ŠEMPETRU				KLJOSTIR ŽENSKO OGRINJALO DETER-GEN
			FILMSKA IGRALKA (EVA)			KRVAVKAST IZCEDEK IZ RANE TLA				ENAKA SOGLAS. PRVA ŽENSKA
				IVAN PRIJATELJ						POLMER SVOJE-ROČNO
										VZKLIK BIKO-BORCEV SREBRO
										JAZ (LAT.) ELDA VILER
										8. ČRKA 24. ČRKA
										POŠODA ZA ROŽE

Prof. dr. Tone Wagner
Marta Dolinar, dipl. biolog

Poročilo z zasedanja znanstvene komisije pri EHB

Od 9.—12. avgusta je bilo v Puławy (Poljska) zasedanje znanstvene komisije pri evropskem hmeljarskem biroju. Zasedanje je bilo posvečeno varstvu hmelja pred boleznimi in škodljivci.

Udeležili so se ga delegati in drugi strokovnjaki iz Nemške demokratične republike, Zvezne republike Nemčije, Francije, Belgije, Velike Britanije, Češke in Jugoslavije.

Devetega avgusta zvečer je bil sestanek delegatov znanstvene komisije. Na njem je poročal dr. Neve o rezultatih mednarodnega poskusa III v letu 1977. Soglasno je bil spre-

inštituta ter ogled poskusne postaje Jastkow.

Dr. Micinski — Poljska je poročal o integralni metodi zatiranja listnih uši. Pri diskusiji se je izkazalo, da je hmeljeva uš škodljivec, ki povzroča največ preglavic hmeljarjem. Uši niso odporne samo na organofosforne estre in karbamate temveč tudi, že v večini držav, na omethoate. Čehi so odkrili rezistenčo na omethoate že pred štirimi ali petimi leti.

Izkristaliziralo se je mnenje, da za zatiranje hmeljnih listnih uši ne bo zadostovalo samo kemično zatiranje, temveč bo potrebno kombinirati biološke metode zatiranja ter

Na Poljskem povzročajo uvelost predvsem *Verticillium albo-atrum* in v manjši meri *Fusarium* sp. Identificirali so več vrst Fusarijev: *oxysporum*, *sambucinum* in *culminalarum*.

Dr. Marocke — Francija je ugotavljal vpliv gnojenja z dušikom na pojav uvelosti. Uporabljal je dušik v nitratni, amonijevi in v obliki ureje. Ugotovil je manjši pojav uvelosti pri sorti *Brewers Gold*, če je zmanjševal dozo dušika bodisi v obliki nitrata, amonija ali ureje. Pri sorti *Strisselspalt* se zmanjševanje doze dušika ni odražalo na pojav uvelosti, le z urejo so dosegli uspeh.

Pepelasta plesen se v zadnjem času pojavlja vse pogosteje in jo vse težje zatirajo. Čehi so preizkusili proti njej različne fungicide, med njimi tudi sistemične. Poizkuse so delali v rastlinjaku, zato se lahko rezultati le z rezervo aplicirajo v naravo. Izkazalo se je, da so pripravki na osnovi benomyla pokazali najslabše delovanje. Sistemična fungicida *Milgo* in *Nimrod* sta bila zelo učinkovita, medtem ko sta *Afugan* in *Bayleton* pokazala nekoliko slabše delovanje. *Karathane FN-57* v koncentraciji 0,2 % se je skoraj približal *Nimrodu*. Zvepleni pripravek *Sulikot* je pokazal slabo delovanje.

Vse dopoldne je bilo posvečeno peronospori na hmelju. Dr. Ampe — Belgija je poročal o poskusu, kjer je uporabil različne fungicide proti peronospori. Vključil ni sistematičnih fungicidov. Zanimiv je bil referat *Glazewske* — Poljska, ki je obravnaval problem fizioloških ras pri peronospori.

V *Hüllu*, *Wyeu*, *Zatcu* in pri nas je študij peronospore usmerjen v epidemiologijo gljivice. Namen teh raziskovanj je racionalizirati škropljenja in bolj usmerjeno tretirati. S tem bi dosegli ne samo ekonomski efekt, temveč tudi manjše vnašanje pesticidov v okolje. Pri tem se poslužujemo različnih metod: Čehi so sestavili formulo, v katero so vključeni vsi najvažnejši meteorološki dejavniki. Po njej izračunajo indeks, ki pove, če so pogoji za razvoj peronospore ugodni. Ostali smo se poslužili multiple regresije, ko smo ugotavljali odnose med biometeorološkimi dejavniki in infekcijo s peronosporo. *Kremhellerjeva* in mi smo sestavili matematični model, po katerem je možno dovolj natančno predvideti okužbe. *Royle* je sestavil simulator, vendar se je izkazalo, da ni nič boljši od regresijske enačbe.

V petek popoldne smo si ogledali poskusne nasade hmelja, sortiment in poskusno postajo *Jastkow*.

Leta 1972 je Inštitut za raziskovanje tal v *Pulavy* organiziral poskusno postajo, ki se ukvarja s proizvodnjo hmelja. Postaja ima 168 ha zemljišč, od česar odpade 30 ha na hmeljišča. Ukvarjajo se še s proizvodnjo mleka in mesa. Hmeljišča mislijo povečati na 40 ha. Posajenih imajo 7 domačih sort in *Northern Brewer* in *Brewers Gold*.

Poskusni program je usmerjen v agrotehniko hmelja: gnojenje, uporaba herbicidov in defoliantov, preizkušanje strojev in obiranje, adaptacija tujih sušilnih naprav itd. Postaja je opremljena s kompletno opremo, ki je potrebna pri moderni proizvodnji hmelja. Uporabljajo obiralna stroja *Allaey* in *Wolf*. Sušilno napravo imajo uvoženo iz Jugoslavije. Za škropljenje uporabljajo pršilnik *Mayers*.

Ogled hmeljišč v okolici Puławyja na Poljskem

et predlog, da se poskus zaključi z letom 1978. Dr. Wagner je podal poročilo o zbranih podatkih hmeljne germplazme v svetu. Poročilo je prejela vsaka država, ki je sodelovala s svojimi podatki. Prisotni so bili mnenja, da je potrebno s tem mednarodnim sodelovanjem nadaljevati.

V odsotnosti dr. *Maiertja* je podal dr. *Neve* poročilo o posvetovanju o hmelju, ki je bilo v okviru *Pivovarniške* raziskovalne fundacije *Nutfieldu*, *Anglija*, v aprilu 1978.

Clani znanstvene komisije so se strinjali s predlogom dr. *Neve*, da znanstvena komisija predlaga *S. Sikensa*, *Corvalis*, *ZDA* za delovanje *IHB*.

Za novega predsednika znanstvene komisije je bil izbran dr. *Wirowski*, *Poljska*, a za odpredsednika *G. Marocke*, *Francija*.

Naslednji dan so si sledili referati in diskusije, ki so obravnavali škodljivce in bolezni na hmelju: hmeljeva listna uš, hmeljni rošč, uvelost hmelja, pepelasta plesen. V etek je bila na sporedu peronospora ter ogled poskusnih hmeljišč, sortimenta, ogled

uporabljati pripravke, ki varujejo predatorsko favno. Vzgoja proti ušem odpornih sort ni tako pomembna, čeprav vemo, da so nekatere sorte boljši gostitelji ušem kot druge. V *Angliji* so precej proučevali predatorsko favno v hmeljiščih. Pokazalo se je, da so pomembni predatorji *Anthocaridae*. Migracijo teh insektov na hmelj opažajo ob koncu junija in v začetku julija. Zato uporabljajo aficide pred tem časom, oziroma uporabljajo *mephosfolan*, ki je zemeljski sistemski aficid, ki ne deluje toksično na *Anthocaridae*. Ta pripravek tudi ne deluje toksično niti na predatorjeva jajčeca.

Škodljivec, ki se pojavlja v zadnjem času na hmelju in povzroča precej preglavic hmeljarjem v *Vzhodni Nemčiji* in *Češki*, je *Otiorynchus ligustici* ali hmeljni hrošč. Zelo težko ga je zatirati, posebno zato, ker se pri tem porabijo velike količine škropiva — 1 liter na rastlino. Kot najboljši se je pokazal *berema-soltax*, ki je mešanica *lindana* in *metoxy-chlora*, v 0,3 % koncentraciji, pri uporabi 1 liter škropiva na rastlino.

Na programu je bila tudi uvelost hmelja.

Gnojenje hmelja s kompleksnimi gnojili v SRS

IZVLEČEK

Kompleksna gnojila so se uvejavila v proizvodnji hmelja. Gnojilni poskusi, ki smo jih izvajali od 1970 dalje, so pokazali pozitivni učinek kompleksnih gnojil na pridelok in kakovost hmelja. Kompleksna gnojila lahko uspešno kombiniramo v gnojilnem načrtu z enostavnimi dušičnimi gnojili. Zaradi učinkovitosti in enostavnosti uporabe se je v zadnjih letih povečala uporaba kompleksnih gnojil v hmeljarstvu Slovenije.

1. PROBLEMATIKA

Hmelj je za rastišče zahtevna, za vremenske razmere pa občutljiva rastlina. Prijajo mu globoka, propustna, ne prevlažna in s hranili dobro založena tla ter topla, a ne prevroča poletja s pogostimi padavinami. Glavna masa skeletnih korenin je razprostranjena običajno v plasti do 50 cm, posamezne pa zaidejo tudi globlje. Rastlina reagira odvisno od vremenskih prilik na gnojenje dokaj različno. Na splošno ugotavljamo, da je gnojenje z mineralnimi gnojili pomemben tehnološki ukrep, ki vpliva na količino in kakovost pridelka. Učinek fertilizacije je močno odvisen od vremenskih in talnih prilik, oskrbe rastlin, časa rezi in napeljave hmelja, sorte, časa fertilizacije, občutljivosti sorte za bolezni in škodljivce in drugih dejavnikov. Temu ustrezno zbiramo sestav gnojila, čas itd. in način uporabe ter količino.

Hmeljarstvo v Sloveniji je v zadnjih nekaj desetletjih bilo deležno temeljite preobrazbe. Že v začetku je bila dana pozornost izbiri tal za hmeljišča. Velik napredek je bil dosežen tudi pri gnojenju. Prvotna intenzivna uporaba hlevskega gnoja in individualna oskrba rastlin sta bili dopolnjeni z uporabo mineralnih gnojil. Uporabljali so enostavna gnojila, običajno v več obrokah in pri tem dosegali dobre rezultate. Poraba gnojil je naraščala, tako da so se večale tudi zaloge hranil fosforja in kalija v tleh do srednje in bogate založenosti. Ker so uporabljali veliko Thomasove žlindre, se je zmanjšala kislost tal in apnenje običajno ni bilo potrebno. Posebnih motenj v prehrani rastlin ni bilo, vsaj takšnih ne, ki bi pritegnile več pozornosti.

Intenzivna in strokovno usmerjena poraba gnojil v hmeljarstvu v zadnjih desetletjih je bila posledica dejstva, da je bilo hmeljarstvo v povojnem času dobro organizirano, imelo svojo strokovno službo, kar je poleg ugodnega trga za hmelj in sorazmerno nizkih cen za gnojila porabo gnojil še pospešilo.

V zadnjem času, če pogledamo nepolnih deset let nazaj, v katerem so bila uvedena tudi sestavljena gnojila, ugotovimo še nekatere vzroke, ki so močneje vplivali na potrošnje gnojil. Zaporedoma slabe letine, nizke cene na svetovnem trgu, podražitve reprodukcijskega materiala in opreme so hmeljarje osiromašile in zmanjšale tudi interes za proizvodnjo in večja vlaganja. Hmeljarstvo je doživljalo krizo, bilo deležno novih sprememb, med drugim tudi uvajanja sestavljenih kompleksnih gnojil iz Kutine. Uporaba gnojil je nedvomno vplivala tudi na založenost tal s hranili, posebno s fosforom in kalijem. Založenost hmeljišč s fosforom in kalijem je postala izenačena in srednja. Smatramo, da je vzrok temu poleg dogajanj na tržišču z mineralnimi gnojili delno tudi v prehodu od enostavnih na sestavljena gnojila in večja kontrola založenosti tal, gnojenje po analizah, kar je skupno prispevalo k racionalnejšemu gnojenju hmeljskih nasadov.

Gnojenje hmelja je že od vsega začetka spremljano s številnimi gnojilnimi poskusi. Raziskovalci, ki so skušali ugotoviti optimalno gnojenje, predvsem pa količino, vrsto, čas gnojenja, izkoristek hranil oziroma odvzem hranil, so prišli do zelo različnih rezultatov. To je pri veliki pestrosti klime, tal, vremenskih razmer, načina oskrbe, sort, popolnoma razumljivo. V tabeli 1 podani rezultati lahko služijo za orientacijo, posploševati pa se jih za konkretno uporabo ne da.

2. POSKUSI S KOMPLEKSNI GNOJILI

V Sloveniji omenjajo izvajanje prvih poskusov gnojenja hmelja s sestavljenimi gnojili že okoli leta 1927. Vrsta ekzaktnih gnojilnih poskusov pa je bila opravljena po letu 1952, ko je bil ustanovljen Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu. Prvi poskusi s kompleksnimi gnojili INE — Petrokemije iz Kutine pa so bili začeti v letu 1970. V tem času sta bila nastavljena dva primerjalna poskusa gnojenja hmelja z različnimi kompleksnimi gnojili v primerjavi z enostavnimi, ki so se tedaj pretežno uporabljala. Po štiriletni dobi, ki je za ugotavljanje učinka dognojevanja v trajnih nasadih in pri tolikšnih posebnostih, kot jih izraža hmelj, kratka, je bil zasnovan nov poskus, v katerem so ugotavljali primernost poedinih kompleksnih gnojil za dognojevanje hmelja v kombinaciji z enostavnimi (trajal je od 1974—1976). V letu 1977 je bil zastavljen poskus »Vpliv časa dognojevanja s kompleksnimi gnojili na količino in kakovost pridelanega hmelja«, ki še traja.

Tabela 1: ODVZEM HRANIL S HMELJEM PO AVTORJIH Z ENEGA ha

Avtor	N	P ₂ O ₅	CaO	K ₂ O	Mg
Zattler (1956)	117	38	110	154	—
Vent (1963)	118	60	118	188	—
Thompson	133	39	116	—	27
Roberts in Nelson (1961)	270	73	256	—	—
Wagner (1971)	195	55	214	277	57
Narocke (1974)	254	85	157	—	—
Kolman (1975)*	120	40	110	150	25
Leskošek (1976)**	90	40	90	150	27,5

* = pridelok 1850 kg

** = povpr. za 1000 kg storžkov

Uvajanje sestavljenih gnojil v hmeljarstvo, ki z ozirom na to, da se z veliko večino pridelka pojavlja na svetovnem tržišču v mednarodni konkurenci, ni bilo enostavno. Med hmeljarje je vneslo nekaj nemira in negotovosti, tako da je bilo tudi s tega stališča obravnavanje gnojenja hmelja nujno dopolniti tudi z gnojilnimi poskusi. Pri raziskovalnem delu na področju fertilizacije hmelja so v daljšem obdobju sodelovali strokovnjaki B. Pugelj, F. Oset, T. Wagner in M. Veronek. Prva poskusa z uporabo kompleksnih gnojil v hmeljarstvu v letih od 1970—1973 je izvedla Pugljeva. V kasnejših letih pa so z delom nadaljevali T. Wagner, F. Oset in M. Veronek.

2.1 Poskusi v letu 1970—1973

V tem obdobju sta bila zastavljena dva obsežna poskusa. Sestavljena sta bila iz sedmih variant v šestih oziroma sedmih ponovitvah na poskusnih mestih Prekopa in Šmarjeta. Med seboj se razlikujeta pri varianti 6, kjer je v prvem poskusu uporabljeno gnojilo 2 x NPK 12:12:12 in 1-krat KAN, v drugem pa 3-krat NPK 17:8:9. Podrobneje so variante tabelarično prikazane v gnojilnem načrtu poskusov. Pridelok hmelja obeh poskusov je prikazan v razpredelnicah.

Tabela 3: KOLIČINA HRANIL/ha — PREKOPA

Kombinacija	Skupaj kg hranil/ha		
	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1 Ø' negojeno	—	—	—
2 8:16:22 2-krat KAN	180	96	132
3 8:16:22 + 1-krat UREA	180	96	132
4 8:16:22 2-krat UREA	180	96	132
5 posamezna gnojila 3-krat KAN	180	96	132
6 2-krat 12:12:12 1-krat KAN	180	120	120
7 posamezna gnojila + 3-krat KAN	180	120	120

Tabela 5: KOLIČINA HRANIL/ha — ŠMARJETA

Kombinacija	Skupaj kg hranil/ha		
	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1 negojeno	—	—	—
2 8:16:22 + 2-krat KAN	180	96	132
3 8:16:22 + 1-krat UREA	180	96	132
4 8:16:22 + 2-krat UREA	180	96	132
5 posamezna gnojila + 3-krat KAN	180	96	132
6 17:8:9 3-krat	170	80	90
7 posamezna gnojila + 3-krat KAN	170	80	90

Če izvzamemo negojeno varianto (1), v štiriletni dobi trajanja poskusa niso bile ugotovljene pomembnejše razlike z ozirom na postopke poskusa, niti pri količini, niti pri kakovosti pridelka. Tendenca zmanjšanja pridelka se v obeh poskusih pojavlja pri varianti 3, ki je glede časa dognojevanja ekstremna, saj so vsa hranila NPK dana spomladi v času rezi hmelja v enem obroku, kar je povzročilo premočen vegetativni razvoj rastline na račun pridelka. Poskusa sta pokazala, da je kombinirano gnojenje s sestavljenimi in enostavnimi ali samo sestavljenimi gnojili na srednje in dobro založenih tleh enakovredno gnojenju z enostavnimi gnojili oziroma standardnemu gnojenju, t. j. Thomasova žindra, kalijeva sol in KAN. V bolj sušnih letih 1970 in 1971 sta postopka enostavna gnojila in kombinirano gnojenje s kompleksnim gnojilom (kompleksno gnojilo NPK 8:16:22 v enem obroku in 2-krat KAN v času vegetacije) dala nekoliko večji pridelok, kar je pripisati ugodni toplotnosti KAN, s katerim je bilo gnojeno v sušnem obdobju. Fosfor in kalij sta bila aplicirana pri zadostni vlažnosti že spomladi. V poskusih ni bila obravnavana problematika mikroelementov in kalcija.

2.2 Poskus v obdobju 1974—1976

Za ugotavljanje možnosti racionalnega dognojevanja hmelja s kompleksnimi gnojili v kombinaciji z enostavnimi je bil leta 1974 do 1976 izveden gnojilni poskus z gnojilom NPK 11:11:16 in UREO. Obsegal je 5 variant v 4 ponovitvah na poskusnem mestu Arclin. Dognojevanje je bilo izvajano v treh obrokah, in sicer: pred rezjo, v sredini maja in v sredini junija. Z ugodnim dognojevanjem bi naj bila hranila do tistega časa, ko začne masa rastlin intenzivneje naraščati (cvetenje, storžkanje)

Tabela št. 2: GNOJILNI NAČRT — PREKOPA

Kombinacija	kg gnojil na parcelo (75 m ²)				Na koncu IV. N	Na koncu VI. N	Na koncu VII. N
	jeseni	na koncu IV.	na koncu VI.	na koncu VII.			
1 Ø negnojeno	—	—	—	—	—	—	—
2 8:16:22 2-krat KAN	—	4,5 kg 8:16:22	1,93 kg KAN	1,93 kg KAN	48	66	66
3 8:16:22 + 1-krat UREA	—	4,5 kg 8:16:22 2,16 UREA	—	—	48 132	—	—
4 8:16:22 2-krat UREA	—	4,5 kg 8:16:22	1,08 kg UREA	1,08 kg UREA	48	66	66
5 posamezna gnojila 3-krat KAN	4,50 kg t. žl. 47 kg kal. s. 40 %	1,44 kg KAN	1,98 kg KAN	1,98 kg KAN	48	66	66
6 2-krat 12:12:12 1-krat KAN	—	3,75 12:12:12	3,75 kg 12:12:12	1,80 kg KAN	60	60	60
7 posamezna gnojila + 3-krat KAN	5,62 kg t. žl. 2,25 kg kal. s.	1,80 kg KAN	1,80 kg KAN	1,80 kg KAN	60	60	60

Tabela št. 4: GNOJILNI NAČRT — ŠMARJETA

Kombinacija	kg gnojil na parcelo (75 m ²)				Na koncu IV. N	Na koncu VI. N	Na koncu VII. N
	jeseni	na koncu IV.	na koncu VI.	na koncu VII.			
1 negnojeno	—	—	—	—	—	—	—
2 8:16:22 + 2-krat KAN	—	4,5 kg 8:16:22	1,98 kg KAN	1,98 kg KAN	48	66	66
3 8:16:22 + 1-krat UREA	—	4,5 kg 8:16:22 2,16	—	—	48 132	—	—
4 8:16:22 + 2-krat UREA	—	8:16:22 4,5 kg	1,08 kg UREA	1,08 kg UREA	48	66	66
5 posamezna gnojila + 3-krat KAN	4,50 kg t. žl. 2,47 kg kal. s. 40 %	1,44 kg KAN	1,98 kg K	1,98 kg KAN	48	66	66
6 17:8:9 3-krat	—	2,64 kg 17:8:9	2,64	2,22 kg 17:8:9	60	60	50
7 posamezna gnojila + 3-krat KAN	3,75 kg t. žl. 1,65 kg kal. s. 40 %	1,80 KAN (25 %)	1,80 kg KAN	1,50 kg KAN	60	60	50

Tabela št. 6: PRIDELEK SUHEGA HMELJA V kg/ha — PREKOPA

Variante Leto	1	2	3	4	5	6	7
1970	1983	2236	2087	2162	2124	2117	2050
1971	1199	1266	1189	1248	1355	1220	1310
1972	1502	2044	1947	2134	2045	2226	2132
1973	1268	1653	1572	1701	1799	1610	1588
Povprečje	1488	1800	1699	1811	1831	1793	1770
Relativno	81	98	93	99	100	98	97

Tabela št. 7: PRIDELEK SUHEGA HMELJA V kg/ha — ŠMARJETA

Variante Leto	1	2	3	4	5	6	7
1970	1644	1348	1303	1521	1407	1456	1518
1971	1560	1714	1519	1536	1607	1579	1714
1972	1627	1659	1804	1825	1972	2064	2067
1973	2051	2557	2484	2577	2662	2634	2670
Povprečje	1721	1820	1778	1865	1912	1933	1992
Relativno	90	95	93	98	100	101	104

Tabela št. 8: GNOJILNI NAČRT POSKUSA ARCLIN

Postopek — kg gnojil/ha	Čas dognojevanja z umetnimi gnojili								Skupna količina hranil na ha				
	kg gnojil na ha				kg hranil na ha								
	v marcu pred rezjo		15. V. 15. V.		v marcu pred rezjo		15. V.		15. V.		N	P	K
N:P:K-11:11:16 UREA	NPK	NPK	UREA	N	P	K	N	P	K	N	P	K	
1 0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2 800 + 250	400	400	250	44	44	64	44	44	64	115	203	88	128
3 1200 + 250	800	400	250	88	88	128	44	44	64	115	247	132	192
4 1600 + 250	1200	400	250	132	132	192	44	44	64	115	291	176	256
5 1600 + 250	1600	—	250	176	176	256	—	—	—	115	291	176	256

Uspešno
1979. leto

želi
hmeljarjem

Inštitut
za
hmeljarstvo
in
pivovarstvo
Žalec

in doseže odvzem hranil višek, že v tleh in rastlinam na razpolago. Poskus se zgleduje, kar se tiče zgodnejšega dognojevanja nekoliko po načinu gnojenja hmelja v deželah z aridno klimo, kjer je preko zime, pa tudi v času vegetacije malo padavin in hranila, predvsem dušik, niso podvržena izpiranju. Gnojilni načrt in pridelok po letih in kombinacijah podajamo tabelarično.

Tabela št. 9: PRIDELEK SUHEGA HMELJA V kg/ha — ARCLIN

Leto	Kombinacije				
	1	2	3	4	5
1974	1290	1448	1404	1348	1436
1975	862	937	918	942	922
1976	1611	1928	2056	1938	2016
Povprečje					
1974-76	1254	1438	1459	1421	1458
Relativno	100	115	116	113	116

Rezultati kažejo, da je uporaba mineralnih gnojil pomembno povečala pridelok. Poskus je pokazal, da zaključek dognojevanja z dušikom že v juniju za pozno sorto atlas pri količini 200 kg dušika na ha ni najboljši (varianta 2). Prav tako ni bil dosežen maksimalen pridelok, če je na začetku vegetacije dodana večja količina dušičnega gnojila (varianta 5) in sicer v marcu 176 kg N/ha in v juniju 115 kg N/ha. Poskus je pokazal, da je zgodnje dognojevanje v nekaterih letih lahko uspešno, ni pa vedno zanesljivo in da je za sorto atlas z ozirom na daljšo vegetacijsko dobo potrebna drugačna razporeditev oziroma še poznejše dognojevanje z dušičnimi gnojili. Leto 1975 odstopa od ostalih, saj je bil na vseh variantah zaradi boleznih in škodljivcev zmanjšan pridelok in med gnojenimi in negnojenimi repetitijami oziroma variantami ni pomembnejših razlik.

2.3 Poskus v obdobju 1977—1979

Odrta vprašanja iz tega poskusa bo verjetno dopolnil naslednji, v katerem ugotovljamo vpliv časa dognojevanja s kompleksnimi gnojili na pridelok hmelja. Zastavili smo ga v letu 1977. Gnojilni načrt in rezultate pridelka v letih 1977 in 1978 podajamo tabelarično. Poskus je bil izveden na pozni sorti atlas, poskusno mesto Arclin.

Tabela 10: PRIDELEK

Leto	Varianta				
	1	2	3	4	5
1977	1850	1801	1816	1759	1739
1978	1525	1903	1525	1747	1513

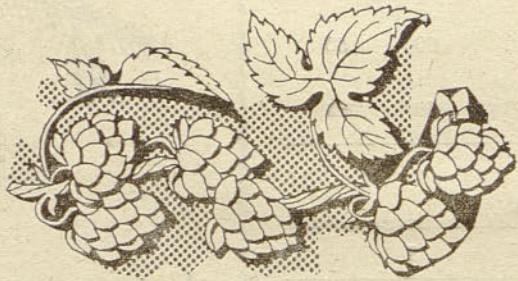

Tabela 11: GNOJILNI NAČRT POSKUSA

Št. Gnojil na ha	Čas dognojevanja (mesec)	Obroki hranil v kg/ha			Skupno hranil v kg/ha		
		N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
1. Negnojeno — kontrola	—	—	—	—	—	—	—
2. 600 kg 7:14:21	V.	42	84	126	—	—	—
500 kg 17:8:9	VI.	85	40	45	—	—	—
300 kg KAN	VII.	81	—	—	259	148	198
300 kg 17:8:9	VIII.	51	24	27	—	—	—
3. 600 kg 7:14:21	V.	42	84	126	—	—	—
800 kg 17:8:9	VI.	132	64	72	259	148	198
300 kg KAN	VII.	81	—	—	—	—	—
4. 400 kg 17:8:9	VI.	68	32	36	—	—	—
400 kg 17:8:9	V.	68	32	36	—	—	—
400 kg 17:8:9	VII.	68	32	36	255	120	135
300 kg 17:8:9	VIII.	51	24	27	—	—	—
5. 525 kg 8:16:22	V.	42	84	115	—	—	—
500 kg 17:8:9	VI.	85	40	45	—	—	—
300 kg KAN	VII.	81	—	—	259	148	187
300 kg 17:8:9	VIII.	51	24	27	—	—	—

RAZPOREDITEV REPETICIJ POSKUSA

D	5	4	1	3	2
C	4	1	2	5	3
B	3	5	4	2	1
A	1	2	3	4	5

V letu 1977 poedine kombinacije poskusa niso pomembno vplivale na pridelok. Vremenske razmere za razvoj hmelja niso bile ugodne, saj je dolgotrajna suša, ki je trajala do poznega poletja, onemogočila optimalno preskrbo s hranili.

V letu 1978 je bil ugotovljen pomembno višji pridelok pri kombinaciji 4, kjer smo dognojevali s kompleksnim gnojilom NPK 17:8:9 v 4 približno enakih obrokih od maja do avgusta.

S poskusom bomo nadaljevali še v letu 1979 in rezultati bodo pomembno vplivali na oblikovanje gnojilnih načrtov.

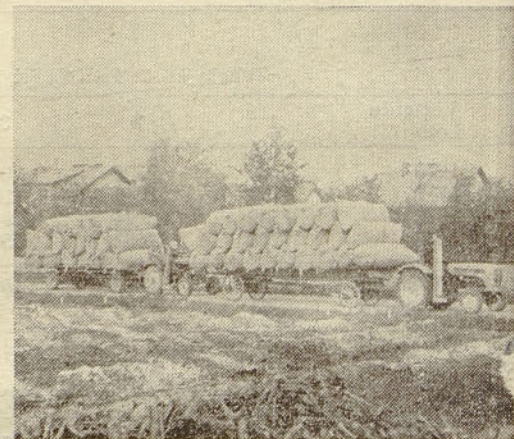
3. ZAKLJUČEK

Če na kratko povzemamo ugotovitve raziskovalnega dela s kompleksnimi gnojili v hmeljarstvu v obdobju 1970—1978, lahko zaključimo naslednje:

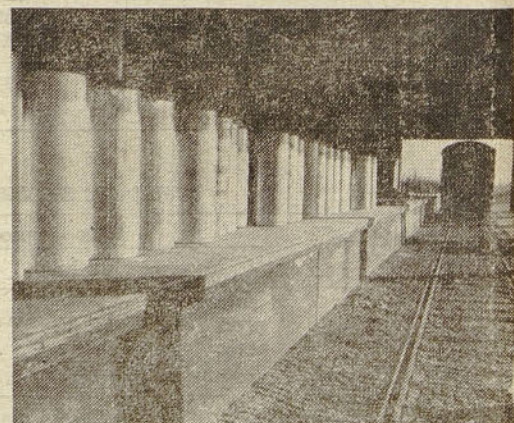
Kompleksna gnojila so se hitro vključila v proizvodnjo hmelja in uveljavila. Z njimi je mogoče hmelju v času vegetacije uspešno dognojevati v več obrokih in v kombinaciji z enostavnimi — dušičnimi gnojili KAN in UREE.

Gnojenje z UREE je za sorte, ki so občutljive za ovelost hmelja (*Verticillium*) posebno interesantno. Poskusi kažejo, da je s kompleksnimi gnojili mogoče uspešno gnojiti hmelju, če so tla dobro založena, gnojila pa sestavljena v ugodnih razmerjih.

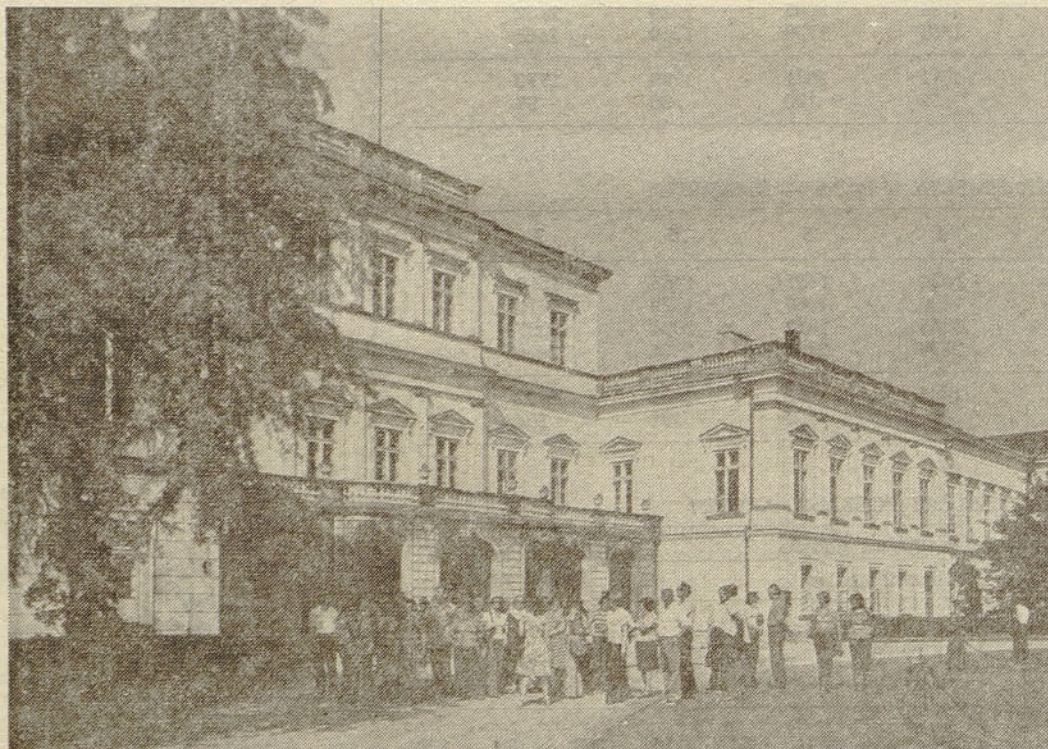
V nekaterih letih ima vreme večji vpliv na pridelok kot gnojenje. Rezultati poskusa časa uporabe gnojil bo vplivalo tudi na sestavo gnojilnih načrtov hmeljišč.

Hmeljarji iz doline so Hmezadu že oddali ves lanski pridelok hmelja

Za transport embaliran hmelj na rampi je pripravljen za eksport

Udeleženci znanstvene komisije pri evropskem hmeljarskem biroju pred Inštitutom v Pulawju